Anul XXVII Aprilie 1937 Nr. 4

REVISTA TEOLOGICĂ

ORGAN PENTRU ŞTIINŢA ŞI VIAŢA BISERICEASCĂ

Redactor: Prof. GRIGORIE T. MARCU

CRÂMPEE DIN EVANGHELIA DOMNULUI

— IDEI DINTR'O CONFERINŢĂ —

De P. S. Sa NICOLAE COLAN
Episcopul Clujului

Indeobşte, când vorbim despre jertfa Mântuitorului, fiecare ne gândim la moartea Lui pe cruce. Desigur preţuim această jertfă cu tot devotamentul creştinesc care palpită în fiecare fiu credincios al sfintei noastre Biserici. Pentru mine jertfa Mântuitorului creşte însă când mă gândesc, că Fiul lui Dumnezeu s'a jertfit din cea dintâi clipă în care şi-a deschis gura spre propovăduire. S'a jertfit, căci a văzut că vorba lui e neînţeleasă. Intreagă propovăduirea Evangheliei Sale s'a desfăşurat la un nivel înalt, dumnezeesc. Dar cei ce-l ascultau erau la un nivel de înţelegere foarte scăzut. Citindu-i Evanghelia ne cutremurăm de abisul dintre aceste planuri: al Mântuitorului şi-al auditorului. Explicarea este foarte simplă. Ceeace constatăm cu privire la Isus Hristos, constatăm cu privire la fiecare profet: e în natura lui să depăşască contemporaneitatea. De aceea, adevărurile profetului sunt înţelese şi înfăptuite în viaţă de obiceiu abia după moartea lui.

Profetul e un văzător înainte. E un inspirat. In faţa ochilor lui viitorul îşi desvălue tainele. Omul cu orizontul mai îngust, mai limitat sufleteşte, e lucru firesc, să nu lucreze la fel. Intre profet şi omul ce-l ascultă se cască o prăpastie. Aici începe drama.

In special însă, profetul are calitatea de-a grăi în graiu poetic. Astfel înfăţişează el toate adevărurile mari, adresându-se mai ales sensibilităţii omului. Nu s'a găsit profet care să nu-şi îmbrace gândurile în pilde şi imagini ce cuceresc.

Această cale a urmat-o şi Mântuitorul care a fost şi El profet, ultimul şi cel mai mare profet, *Profetul*. Cele mai adânci adevăruri şi le-a îmbrăcat şi El tot în graiu poetic, cum a făcut şi Isaia, care când a voit să înfăţişeze lumii o epocă a păcii adusă de Isus Hristos, a folosit imaginea: lupul va paşte lângă miel şi leopardul se va culca lângă căprioară şi viţelul şi puiul de leu vor mânca împreună şi un copil îi va paşte (cf. Isaia 11, 6).

Tot în imagini a grăit şi Mântuitorul, când a voit să înveţe lumea şi s'o îndrepte pe căile marilor idealuri. Când a voit să-i înveţe sinceritatea, nu le-a făcut teoria acesteia, ci le-a adus un copil şi le-a zis: „De nu vă veţi întoarce ca să fiţi ca pruncii nu veţi intra în împărăţia cerurilor" (cf. Mat. 18, 1—4).

Voind să arate preţul cel mare al împărăţiei lui Dumnezeu, a spus pilda cu mărgăritarul de mare preţ, pentru care negustorul şi-a vândut toate sticlele colorate (cf. Mat. 13, 45—46).

Acest graiu, jidovii din vremea Lui nu l-au înţeles nici atât cât îl înţelegem noi. Astfel ajungem în această situaţie tragică: un gând dumnezeesc expus în mod plastic nu-i priceput de cei ce-l ascultă. Contemporaneitatea Mântuitorului a fost pustiită şi demoralizată complect de doctrina fariseilor. Fariseismul formalist şi sterp a golit religia de tot cuprinsul ei dumnezeesc.

Fariseii împreună cu cărturarii, constituiau intelectualitatea poporului jidovesc. Mentalitatea lor era seacă şi lipsită de căldură sufletească. Aproape toată naţia jidovească era ca ei, de aceea, la început nici ucenicii Mântuitorului nu şi-au înţeles deplin pe dascălul lor.

Am ales câteva crâmpeie cari ilustrează aceste adevăruri.

Iată pe Mântuitorul săturând noroadele, care-i ascultau cu atâta pasiune cuvântul, încât îşi uitau de mâncare şi de toate cele ale trupului. I se atrage luarea aminte că norodul

acela n'a mâncat de atâta vreme (cf. Luca 9, 12). Atunci Mântuitorul îi sătură cu câţiva peşti şi câteva pâini, dar n'a uitat să le spună: „Feriţi-vă de aluatul fariseilor" (cf. Marcu 8, 15—17). Ucenicii se uitau atunci împrejur, nedumeriţi... „Dar bine, nu v'aţi dat seama că e vorba de învăţătura fariseilor, care strică întreg norodul?" îi lămureşte Isus. „Puţin aluat dospeşte toată frământătura", cum spune şi Sfântul Apostol Pavel. Ei se gândeau la aluatul material. In asemenea situaţii Mântuitorul va fi simţit în inimă cuţitul durerii, căci vedea că nu e înţeles.

O altă scenă, dela Ioan 6, 35 şi urm.: „Eu sunt pâinea vieţii..... pâinea ce o voiu da pentru viaţa lumii". Cât se vor fi scandalizat jidovii la aceste cuvinte, gândind cum va putea El să-şi dea trupul să i-l mănânce. Mântuitorul vorbea de sfânta împărtăşanie, în care mâncăm cu adevărat Trupul Lui şi bem cu adevărat Sângele Lui. Aceasta e chintesenţa cultului credinţei noastre. Doborând aceasta, ar cădea întreg creştinismul. In această taină ne împărtăşim cu tot ce poate da Hristos mai bun. Dar am mai spus, că jidovii ascultători erau de jos, iar Hristos Dumnezeu le vorbea de sus. Jidovii aşteptau un izbăvitor de natură politică şi socială; să se pogoare Mesia — ziceau ei — să ne facă poporul cel mai puternic, să supunem toate neamurile. Atunci se va introna împărăţia cerurilor, care e împărăţia sufletelor în tot belşugul ei. Ei îşi închipuiau împărăţia cerurilor un fel de ospăţ mare, la care mănânci bine şi bei bine. Dovada elocventă o găsim tot în capitolul 6 dela Ioan.

Era după o săturare de noroade, când oamenii aceia văzând semnele pe cari le-a făcut Isus, ziceau că acesta este adevăratul profet ce era să vină în lume. Acesta să fie împăratul nostru, căci când flămânzim ne dă de mâncare şi când însetăm ne dă de băut (cf. Ioan 6, 15).

Hristos n'a voit să fie un astfel de împărat şi de aceea se retrage singur în munte. Evanghelia nu scrie, dar trebue că va fi avut cele mai amare clipe din viaţă, căci vedea cât de pământească-i lumea aceasta în mijlocul căreia El propovedueşte; cum spune poetul: „Câtă depărtare, Doamne, dela vierme pân'la astru!"

O altă scenă, poate mai cunoscută, e aceia dintre Isus şi Samarineanca (cf. Ioan 4, 3 urm). Hristos trecea din

Iudeia în Galileia prin Samaria, deşi Iudeii se fereau de Samarineni, ca de unii cari nu aveau nici puritatea religiei şi nici a rasei. Isus nu ţine seamă de acest lucru. Ajunge lângă Sihar la fântâna lui Iacov, desigur într'o zi cu o foarte puternică arşiţă de soare şi cere apă dela o samarineancă.

Acesta era un lucru neobicinuit, căci Iudeii nu se prea amestecau cu Samarinenii. Atunci Mântuitorul, care n'a cerut apă atât ca să-şi potolească setea, cât mai ales să ajungă la ce voia, zise: Dacă ai fi ştiut cine este celce ţi-a cerut: dă-mi să beau, ai fi cerut dela El şi ţi-ar fi dat apă vie. Femeia îi grăeşte: Doamne, nici n'ai cu ce să scoţi, iar puţul e adânc: Văzând Hristos că n'o poate înălţa la planul de viaţă spirituală, ca s'o cutremure, a trimis-o să vie cu bărbatul său. I-a evocat astfel tot trecutul nu prea evanghelic...

Degrabă femeia a alergat în Sihar chemând pe oameni şi zicându-le: „Veniţi că am aflat pe Mântuitorul".

Nici ucenicii n'au fost dela început pe acelaş plan de înţelegere. Şi ei erau cu sufletul pustiit. Iată o altă pildă. Intr'un moment Isus a zis: „Adevăr zic vouă că Fiul Omului se va da în mâinile celor fărădelege să fie răstignit pe cruce". Petru sare cu gura speriat şi-i zice: „Să nu fie ţie una ca asta!" (cf. Mat. 16, 22).

Mântuitorul nu era omul compromisurilor. El ştia că drumul Lui duce peste Golgota şi nu a dat nici la dreapta nici la stânga. De aceea-i replică aspru: „Piei dela mine Satano căci grăeşti fărădelege" (cf. Mat. 16, 23). Apostolul din dragoste i-a dat Mântuitorului acest îndemn, din căldura sufletului său dar călăuzit de-o mentalitate terestră, îngustă, care-i dicta să treacă mai uşor prin lume. Hristos pe culmile profetismului, iar Petru jos pe faţa pământului.

Pentru ca să nu las vre-o umbră asupra lui Petru, complectez că şi el ca şi ceilalţi apostoli, după ce a văzut moartea, învierea şi înălţarea Domnului şi pogorârea Duhului Sfânt, s'a întărit în credinţă în aşa măsură că s'a dus la moarte pentru Hristos.

Altă pildă. Intr'o noapte vine la Isus un bărbat cu numele Nicodim. Ziua nu îndrăsnea să facă una ca asta de teama Iudeilor. A venit noaptea, care-i mai prielnică pentru

marile hotărâri. Se apropie de El şi-i cere unele lămuriri (cf. Ioan 3, 1 urm.). Mântuitorul îi zice: „De nu se va naşte cineva din nou nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu".

— Dar cum se va putea naşte omul din nou, bătrân fiind! Au va intra a doua oară în pântecele maicei sale? — replică Nicodim. Cât de pământesc era gândul lui!... Azi aproape zimbim când cetim acest fragment.

Mântuitorul îi vorbea de naşterea de sus, naşterea din apă şi din duh, de renaşterea în viaţa cea nouă pentru care El a venit ca s'o întemeieze pe pământ. Iar Nicodim se târa cu gândul prin ţărână...

Răspunsul ce l-a dat Mântuitorul lui Nicodim e de cea mai mare actualitate, căci de mare actualitate e problema renaşterii societăţii de astăzi. Ea nu se poate face decât prin înoirea oamenilor. Această renaştere nu se face prin legi. Bunătatea vieţii nu atârnă de bunătatea legilor, ci de a oamenilor. Legea poate avea rezultate şi bune şi rele, dupăcum sunt oamenii cari o aplică. Această renaştere o urmăreşte şi legea noastră, Biserica noastră. Renaşterea o propoveduieşte preotul în Biserică, profesorul dela catedră şi o propoveduieşte orice fiu legat de destinul neamului său. Renaşterea porneşte dela celce o propoveduieşte; porneşte dela „eu" şi nu dela „tu", dela „noi" şi nu dela „voi". Când pleci tot dela „tu" nu se ajunge la nici un rezultat. Pildă despre aceasta ne dă şi rămâne Mântuitorul. A îndemnat lumea să iubească pe aproapele? A iubit şi El cum nu a mai iubit nimeni, pilduindu-şi propoveduirea cu propria Lui viaţă.

Isus e profetul a cărui Evanghelie a fost desăvârşit acoperită de viaţă.

Noi oamenii mai propoveduim lucruri pe cari uneori nu le putem îndeplini. Propoveduim dreptatea şi suntem nedrepţi etc. Nici o fărâmă din această natură nu putem găsi la Mântuitorul.

*

Noi românii — poate — suntem singurul popor, care s'a născut creştin. N'am avut o epocă de păgânism. N'am avut o epocă de precreştinism. Când ne-am născut ca

neam, ne-am născut creştini. La noi legea şi naţia trebue deci să fie una. Nici când nu s'a întâmplat ca legea cu naţia să se combată. Dar după răsboi am cam ieşit din ogaşa tradiţională. Ce-i drept, pentru scurt timp, căci n'au trecut nici două decenii şi neamul nostru e în plin entuziasm religios. Cu valul de renaştere creştină vine valul de renaştere naţională.

E ultimul mare argument, că credinţa naţională şi credinţa în Dumnezeu sunt strâns legate astăzi ca şi'n trecutul neamului nostru. Aceasta constitue trăinicia neamului nostru. Când s'ar despărţi aceste două, viaţa lui s'ar isprăvi. Nu ne putem renaşte în Hristos, fără a ne renaşte şi ca neam. Nu ne putem renaşte în biruinţa naţională decât prin credinţa în Hristos Domnul nostru.

Aci e epilogul la care am voit să ajung după excursia în Evanghelie, care e tot aşa de actuală ca şi acum o mie nouă sute de ani. Ea e singura carte din care cetind te mângăie şi te zideşte totdeauna, căci nu cuprinde gânduri omeneşti, ci gândurile lui Dumnezeu.

TARE ÎN SCRIPTURI

De Diacon GRIGORIE T. MARCU
Profesor la Academia teologică „Andreiană"

Expresia e a sf. autor al Faptelor Apostolilor (18, 24). Şi-i cât se poate de nemerită pentru a exprima cu ea ceeace se cere imperios, la cumpăna vremii acesteia, tuturor mădularelor Bisericii noastre — cler şi popor deopotrivă. Oameni tari în Scripturi — iată un ideal care trebue coborât din înălţimea zărilor lui în marea vieţii veacului acestuia. S'a isprăvit cu indiferenţa din trecut faţă de cuvântul Scripturii. Dacă nevoia unei intense îndeletniciri cu ea în scopul unei continue săturări şi întremări a sufletului nostru cu mărgăritarele învăţăturilor ei e absentă şi deci nu constitue un argument pentru practicarea de dese şi tainice cetanii, apoi nu e mai puţin adevărat că strâmtoarea veacului acestuia ne impune obligaţia, ce nu se mai poate ocoli sub nici un motiv, de-a ne apleca şi a zăbovi pe paginile ei cel puţin din consideraţii de strategie ortodoxă. Căci Sfânta Scriptură, în zilele noastre, e mai puţin un izvor de mângâiere şi întărire în necazurile vieţii şi mai mult o unealtă de luptă pentru apărarea adevărurilor noastre de credinţă întemeiate *pe* ea, adevăruri contestate *în* numele ei. Sfânta Scriptură se cere citită, învăţată, memorizată chiar, tâlcuită şi trăită de noi toţi. Doar „toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea care duce la dreptate, astfel ca omul să fie desăvârşit, pregătit pentru orice lucru bun" (II Timotei 3, 16—17). In vremea din urmă — să nu ne fie teamă a o spune — am cam uitat această apostolicească apreciere a cuvântului dumnezeesc. Şi rău am făcut. Căci alta a fost pilda pe care ne-a dat-o Biserica primară în această privinţă. Citiţi încă odată Evangheliile şi vă veţi convinge de bogata întrebuinţare pe care o face Mântuitorul de scripturile Legii celei vechi. Mai toată predica de pe munte e o tâlcuire în duh şi adevăr a poruncilor pe

cari Fiul lui Dumnezeu a venit să le plinească. Urmăriţi predica lui Petru în ziua Cincizecimii, gustaţi încă odată tunetul rechizitorului ce-l face iudeilor învârtoşaţi la inimă sf. arhidiacon şi întâiul martir Ştefan, rememoraţi-vă desbaterile soborului apostolesc dela Ierusalim şi cutreeraţi în lung şi lat imperiul roman cu neostoitul Apostol al neamurilor ca să vă convingeţi de unele ca acestea. Despre larga întrebuinţare ce-o face măritul Apostol Pavel de Scripturile Vechiului Testament, s'au scris cărţi întregi.[1] Nici îndemnurile directe adresate credincioşilor de-aşi „bibliciza" oarecum vorbirea nu lipsesc din epistolele sale (Efes. 5, 19 şi par.). Timotei, nedeslipitul său colaborator în vestirea Evangheliei, cunoştea „de mic copil Sfintele Scripturi" şi sfântul apostol Pavel îi trimite îndemnul să rămâie în cele ce-a învăţat, căci de mult folos îi sunt aceste învăţături (cf. II Tim. 3, 14—17). Scrierile postapostolice vădesc aceeaşi strădalnică îndeletnicire cu studiul Sfintei Scripturi. Nu lipsesc nici dovezi despre participarea întregei obşte creştine la citirea asiduă a dumnezeieştilor Scripturi. „Ne adunăm laolaltă să ne reamintim Sfânta Scriptură — scria Tertullian prigonitorilor creştinilor[2] — când vre-o nevoe a timpurilor de faţă ne sileşte, aci să prevedem cele ce au să vină, aci să recunoaştem timpul de faţă după cele ce au fost prezise. Oricum ar fi, noi ne hrănim credinţa cu aceste vorbe sfinte, prin ele ne înălţăm speranţa, prin ele ne întărim încrederea şi întipărindu-ne în minte învăţăturile ne întărim totdeodată credinţa. Tot prin ele ne vin chiar încurajări, dojane şi asprimi, în numele lui Dumnezeu". Nu mai vorbim de entuziasmul cu care erau ascultate omiliile unui sfânt Ioan Gură de Aur care, dacă-i cel mai mare predicator şi cel mai autorizat comentator al cuvintelor Scripturii, nu-i singurul de acest fel în vremea lui.

Biserica primară şi-a cules puterea ei din Scripturi; entuziasmul ei, viaţa ei se adăpa din izvorul cel nesecat al cuvântului dumnezeesc. Biserica primară a fost tare în lup-

[1] Aşa Hans Vollmer — Die alttestamentlichen Citate bei Paulus; Freiburg i. B. şi Leipzig, I. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1895 şi O. Michel—Paulus und seine Bibel; Gütersloh, Bertelsmann, 1929.

[2] Apologeticum XXXIX, 3—4 (cf. Trad. rom. de Eliodor Constantinescu, R.-Vâlcea, 1930).

tele ei cu duhul veacului acestuia, pentrucă era tare în Scripturi. Reaşezarea Sfintei Scripturi pe primul plan al preocupărilor creştine ortodoxe, care se produce în zilele noastre, nu-i altceva decât o reintegrare în spiritul celor trecute vremi, o reînviorare a tradiţiei Bisericii celei vechi, care n'a fost nesocotită cu totul de Biserica ortodoxă de astăzi, ci numai mărginită la cetaniile din Scriptură ce se fac în cadrul sfintelor slujbe bisericeşti. In ce ne priveşte aşadar, socotim că interesul tot mai vădit cu care e solicitată citirea şi ispitirea Sfintei Scripturi, înafară de cultul divin ortodox, de grosul norodului, mai cu seamă dela răsboiu încoace, nu ne creiază nici o obligaţiune de recunoştinţă faţă de protestantism şi de sectele odrăslite pe tulpina lui, cum ni se impută uneori. Nu acestea au semănat în sânul obştei credincioşilor Bisericii noastre dorul de-a se împărtăşi nemijlocit din slova Scripturii. Acest dor a existat totdeauna. Protestantismul cu derivatele lui — sectele — cel mult l-au stimulat, l-au făcut să devină oarecum la modă. Atâta tot. Şi Biserica noastră nu i-a pus nici o piedecă atâta timp cât n'a alunecat în aberaţii cari conduceau la schismă şi erezie. In această privinţă, atitudinea Bisericii ortodoxe a fost cu totul alta decât cea a Bisericii romano-catolice. Aceasta din urmă n'a popularizat Sfânta Scriptură din principiu. Dovadă atitudinea ei de dârză opoziţie, până târziu, faţă de problema traducerii Bibliei în alte limbi decât cea latinească. Biserica ortodoxă n'a îngrădit aceste traduceri, ci dimpotrivă le-a promovat, dând fiecărui popor cuvântul lui Dumnezeu în limba lui. De aceea nu pot subscrie la opinia lui Harnack — oricât de mare a fost el — când afirmă că Biserica răsăriteană în chestiunea aceasta, „urmează în practică — deşi în măsură mai redusă — atitudinea Bisericii apusene, pe când în teorie, atitudinea ei este nesigură".[1] L-am citat pe el pentru excepţionalul său prestigiu de savant şi istoric. Harnack ajunge la concluzia că „protestantismul (singur) are pe partea sa mărturia Bisericii vechi când el nu îngădue Bisericii să se amestece cu porunci în raportul insului faţă de Sfânta Scrip-

[1] A. von Harnack — Über den privaten Gebrauch der Heiligen Schriften in der alten Kirche; Leipzig, Hinrichs, 1912; p. 99, nota 2.

tură“.[1] Asta înseamnă că Biserica veche a tolerat — mai mult: a recunoscut — libera interpretare a Sfintei Scripturi. Istoria întreagă — îndeosebi acea agitată perioadă a sinoadelor ecumenice — e împotriva acestei afirmaţii. Fără a ajunge să impună îngrădirile riguroase ale Bisericii apusene întrebuinţării private a Sfintei Scripturi, Biserica ecumenică s'a rostit, a avertizat şi la nevoe a condamnat abuzurile ce se făceau cu tâlcuirea strâmbă a Sfintei Scripturi. Biserica ortodoxă răsăriteană se află pe linia de cugetare a Bisericii vechi şi'n această chestiune. Protestantismul cu principiul liberei interpretări a Sfintei Scripturi, se află în flagrantă contradicţie cu însaşi Scriptura, care spune răspicat, prin rostul sfântului apostol Petru: „Dar mai nainte de toate trebue să ştiţi că nici o proorocie a Scripturii nu se tâlcueşte dupăcum îl taie capul pe fiecare“ (II Petru 1, 20). Sectele de toate nuanţele, păşesc pe urmele lui. Invăţăturile sucite la cari au ajuns, sunt tot atâtea urmări ale tâlcuirii Sf. Scripturi „dupăcum îl taie capul pe fiecare“. Biserica ortodoxă ştie că în epistolele pauline bunăoară *„sânt* **unele** *lucruri cu anevoe de înţeles, pe care cei neştiutori şi neîntăriţi le răstălmăcesc,* **ca şi pe celelalte scripturi,** *spre a lor pierzanie“* (II Petru 3, 16). Şi ţine la acest lucru. Ea nu interzice, nu îngrădeşte întrebuinţarea privată a Sf. Scripturi ci dimpotrivă, o recomandă, însă îi oferă cetitorului ajutorul ei ca s'o tâlcuiască corect, veghează să nu se facă abuzuri şi la nevoe, sancţionează aceste abuzuri. Ajutorul acesta îl oferă în tâlcurile celor cari au desluşit în curgerea vremii tainele Scripturilor. Sfinţii Părinţi ai Bisericii creştine sunt în această privinţă izvorul cel mai autoritativ pentru dreapta pricepere a înţelesului cuvintelor dumnezeeşti. Tâlcuirile cari îi urmează, inspiră mai multă siguranţă şi deplină încredere în această înfricoşată operaţie. Bine 'nţeles că asemenea tâlcuiri nu sunt accesibile oricărui credincios. Asta fie din pricină că nu sunt alcătuite pe măsura priceperii lui, fie că lipsesc. Dar, pentru aceasta sunt *preoţii* aci. Ei au printre datoriile lor de căpetenie şi pe aceea de a învăţa. Biserica poartă grije să-i înveţe corect pentruca la rândul lor şi ei să înveţe

[1] Harnack — op. cit. p. 100.

corect pe alții, să nu cadă în greșeli vătămătoare credinței, să nu stârnească împărecheri. Protestantismul, cu libera interpretare a Sf. Scripturi, a provocat anarhia religioasă, împărțirea până la pulverizare a trupului lui Hristos. Sectele sunt cea mai elocventă dovadă în această privință. Astăzi el culege dobânzile acestei imprecaute revoluții făcute în numele libertății individuale și a egalității tuturor înaintea lui Dumnezeu. Fiecare exeget stă pe concluziile la cari a ajuns el în explicarea unui pasaj din Scriptură. Opiniile confraților săi de studii sunt înregistrate de cele mai multe ori numai dintr'un interes istoric — Sf. Părinți inclusiv — ori pentru a fi discutate și combătute. Prea adeseori aderenții aceleiași școli teologice sunt în divergență de opinii întreolaltă. Asta-i urmarea principiului sacrosant al liberei interpretări a Sf. Scripturi. Dar această „amestecare a limbilor" nu va întârzia să provoace o reacțiune.

Tâlcuirea Sf. Scripturi „dupăcum îl taie capul pe fiecare" dupăce va spori și mai mult haosul din laturea protestantă, va trebui să-și caute un echilibru, să-și verifice *pozițiile* și să se fixeze pe *o poziție* — aceasta însă capabilă să garanteze încrederea în magisteriul învățătorial al Bisericii, încredere pe care revoluția lui Luther a suprimat-o în ochii protestantismului.

Această poziție n'o va putea oferi altcineva decât tot înțelepciunea celor trecute vremi, Sf. Părinți și sinoadele ecumenice, depozitul Tradiției bisericești, la care, dacă noi am ținut cu sfințenie, ce-i drept n'am produs atâta cât protestanții, dar ceeace am produs, poartă pecetea unei gândiri omogene care a creiat forme noui fără să vatăme credința și fără să sfâșie Biserica.

E demnă de reținut, pentru ilustrarea acelei drame intime pe care o petrece protestantismul în căutarea unei poziții pe care să se poată bizui în ce privește interpretarea Sf. Scripturi — nevoia tot mai simțită a unei *Ermeneutici*. Protestantismul n'are o Ermeneutică. Principiul liberei interpretări a Sf. Scripturi exclude o asemenea știință normativă. Lucrări de Ermeneutică a dat însă și el. „In timpul dela 1720—1820 a apărut în fiecare an câte-o ermeneutică; dar dela cea a lui I. Chr. K. von Hoffmann, publicată după

moartea sa (1880), n'a mai apărut nimic deosebit".[1] Aceste ermeneutici, credem că nu greşim când spunem că se pot numi protestante numai întrucât autorii lor aparţineau protestantismului şi nu pentrucă ar fi reprezentat Ermeneutica protestantă. Dar şi acestea s'au rărit până la dispariţie. Incât astăzi teologia protestantă, atât de productivă de altfel, duce criză de ermeneutici. In anii de după răsboiu, au apărut doar sporadice contribuţii la studiul Ermeneuticei: Ernst von Dobschütz,[2] Erich Fascher[3] şi A. Oepke[4] — cam aceştia şi cam atât avem de semnalat în această privinţă. O ermeneutică complectă şi de greutate, protestantismul german n'a dat în ultimele două decenii. Şi fiindcă n'au avut-o, au tradus o lucrare eminentă a danezului Fr. Torm,[5] profesor de teologie la Universitatea din Copenhaga.

Lipsa unei Ermeneutici s'a transformat în timpul din urmă într'o criză de Ermeneutică. „Aşa numita Ermeneutică —cândva disciplina cea mai viguros cultivată, apoi dealungul a două generaţii copios neglijată — trebue trezită la o nouă viaţă", scria nu de mult unul din cei mai proeminenţi învăţaţi protestanţi.[6] El nu-i singurul de această părere.[7] Protestantismul, cu excepţionalul său interes dovedit faţă de lectura şi studiul Sf. Scripturi, a ajuns să degradeze şi să maltrateze Sf. Scriptură atunci când a proclamat dreptul tuturor — chemaţi şi nechemaţi — de-a o utiliza şi tâlcui fiecare după bunul său plac. Urmările n'au întârziat să se ivească. Le simte protestantismul şi mai cu seamă le simţim noi ortodocşii din România. Sectele ce ne-au năpădit şi anarhizat norodul credincios, de-acolo pleacă.

Sectarii de toate nuanţele sunt oameni „tari în Scriptură".

---

[1] Ernst von Dobschütz — Vom Auslegen des Neuen Testaments; Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1927; p. 5, nota 2.

[2] Op. cit.

[3] Vom Verstehen des Neuen Testamentes; Giessen, Töpelmann, 1930.

[4] Geschichtliche und übergeschichtliche Schriftauslegung; Gütersloh, Bertelsmann, 1931.

[5] Hermeneutik des Neuen Testaments; Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1930.

[6] Dobschütz — Op. cit. p. 5.

[7] Cf. şi Hans Windisch — Der Sinn der Bergpredigt, Ein Beitrag zum Problem der richtigen Exegese; Leipzig, Hinrichs, 1929, îndeosebi cap. IV (Der Begriff der Theol. Exegese p. 113 urm.).

Apariția sectelor ne constrânge să ne revizuim atitudinea incoloră pe care am avut-o noi — cler și popor deopotrivă — față de Sf. Scriptură. Apariția sectelor ne impune — de voie de nevoie — să ne întărim în Scripturi.

Sectarii au pus în mâinile țăranului nostru Sf. Scriptură nu ca s'o poarte după șerpar, ci ca s'o citească și să se povățuiască după învățăturile ei. Preoții noștri știu bine cu câtă lăcomie au devorat-o cei rupți din staulul Bisericii noastre: rar găsești un sectar care să nu mânuiască Scriptura cu o ușurință surprinzătoare. Sectarul se orientează în Scriptură ca la el acasă. „Temeiul doctrinei sectare este Biblia — *numai* Biblia. Sfânta tradiție pentru ei nu există, ori dacă există, n'o recunosc de izvor al revelației divine, pentrucă — spun sectarii — tradiția a falsificat învățătura genuină a lui Isus Hristos și a apostolilor săi punând-o în slujba unei instituții și'n slujba unei tagme — preoțimea. Biblicismul este nota esențială a sectelor.

Singurul manual de religie al sectarului este Sfânta Scriptură. Din el își scoate normele de credință și viață. Așa cum știe, așa cum poate".[1]

Sectarii sunt tari în Scripturi, dar de-o tărie greșit orientată. Sectarul e tare'n Scripturi *extensiv.* Atâta tot. Tăria lui e tăria'n Scripturi a lui Apolo. Despre care sf. Luca ne spune că era bărbat învățat, cu inimă fierbinte vorbea fără sfială în sinagoga din Efes și învăța fără greș cele despre Isus însă, *ceva* tot îi mai lipsea: cunoștea numai botezul lui Ioan. Auzindu-l, soții creștini Acvila și Priscila l-au luat la ei și i-au lămurit *mai cu deamănuntul* calea lui Dumnezeu (cf. F. Ap. 18, 24—26).

„Tare'n Scripturi" e un ideal care, când râvnești să-l ajungi, trebue să-ți dai silința să-l împlinești deplin. Nu ca Apolo când a venit din Alexandria la Efes, ci ca Apolo cel căruia i-a fost complectată instrucția creștină de Acvila și Priscila.

Sectarii, chiar cu această defectuoasă tărie în Scripturi, ne-au arătat îndeajuns că „nu pot fi învinși decât cu Biblia. Argumentele tradiției sunt tâmpe față de ei, până când n'am izbutit să le dovedim — tot prin cuvântul Scripturilor sfinte

[1] Nicolae Colan — La luptă dreaptă; Sibiu, 1926; p. 29.

— justețea lor. Dar pentru a mânui isteț arma nebiruită a Bibliei trebue s'o cunoști. S'o cunoști temeinic în esența și structura ei și să te deprinzi a o mânui cu iscusință".[1]

Așadar a fi tare în Scriptură nu înseamnă numai a te mișca fără poticneală în labirintul conținutului ei, ci a învăța s'o folosești corect. Nu intenționez să supăr pe nimeni când spun că amândouă aceste cerințe — cunoașterea amănunțită a conținutului Sf. Scripturi și tâlcuirea ei corectă — la noi sunt încă în faza embrionară.[2] Nu-i locul să stabilim vinovății ci să ne hotărâm să ne smulgem din această situație. Școala teologică și fiecare preot în parte trebue să-și revizuiască programul de fiecare zi, sporindu-și ceasurile de studiu al Sf. Scripturi. Asta nu-i protestantism, nu-i stricare a vechilor predanii, ci doar reluarea unei vechi metode de evanghelizare (metoda de a bate pe dușman cu propriile lui arme a întrebuințat-o însuși Mântuitorul și nici sf. Apostol Pavel n'a disprețuit-o) care în urma unor împrejurări fatale a căzut în desuetudine.[3] Odată capabil să se încaiere cu un sectar plin sau cu unul în devenire, preotul ortodox niciodată nu se va mulțumi cu o lămurire cazuistică, ci va căuta să sublinieze, cu bogăția argumentelor ce i le pune la îndemână Ermeneutica biblică, falsul principiu — al arbitrariului — care stă la temelia interpretării sectare a Scripturilor sfinte. Va arăta cum o interpretare simplistă... se va încurca în contradicții fatale cari subminează însași autoritatea cuvântului dumnezeiesc, pe care sectarii zic că se reazimă.[4]

In acest scop, preotul nu va zăbovi să pună mâna pe un manual de Ermeneutică de cari am avut destule și avem

[1] Idem, loc. cit.

[2] „La noi? Nouăzeci de procente — ca să nu exagerăm — din intelectuali nici *n'au văzut* măcar o Biblie. Necum să o citească. Fiindcă în școalele noastre secundare se impun toate manualele posibile și imposibile, plus toate cărțile „auxiliare" — numai cel mai folositor auxiliar al vieții — Biblia — nu se impune. Și atunci cum să fie cunoscută Cartea vieții? De aceea ne este dat să auzim de atâtea ori din gura intelectualilor noștri „citate biblice" monstruos de mutilate, ori simple ecouri vagi din înțelepciunea Scripturilor sfinte, perorate cu ifose de originalitate" (Nicolae Colan — Biblia și intelectualii; Sibiu, 1929; p. 5). Constatare aceasta e valabilă și astăzi.

[3] Cf. Nicolae Colan — La luptă dreaptă, p. 30.

[4] Idem, p. 31.

şi astăzi. Cele ale I. P. C. Arhimandriţi Iuliu Scriban[1] şi Dr. Iustin Suciu[2] le recomandăm îndeosebi. Bine alcătuite, complecte şi destul de noi, ele sunt accesibile oricărui slujitor al Domnului.

Idealul spre care suntem datori să nizuim fără zăbavă şi fără preget, în ce priveşte Sf. Scriptură, a fost stilizat de P. S. Episcop Nicolae Colan în aceste cuvinte de-o neîntrecută frumuseţe: *să cunoaştem Biblia extensiv ca un sectar, iar intensiv ca un preot luminat.*[3]

Dar cu atâta încă n'am ajuns la adevărata tărie în Scripturi. Cunoaşterea amănunţită şi luminată a Bibliei ţine de domeniul intelectului. Mai trebue ceva. Biblia trebue cinstită, trebue iubită ca Liturghierul sau Molitvelnicul şi mai mult decât acestea. Biblia trebue trăită. Şi anume, Biblia *întreagă*, adică atât Noul cât şi Vechiul Testament. În această privinţă, slujască-ne de pildă Sf. Părinţi ai Bisericii cari „puneau cel mai mare preţ pe unitatea dintre V. şi N. Testament. Amândouă ne vin dela unul şi acelaşi Dumnezeu, amândouă mărturisesc despre Isus Hristos, în amândouă grăieşte unul şi acelaşi Duh sfânt. Ipolit le numeşte — cu referinţă la un verset din Cântarea Cântărilor — cei doi piepţi ai Bisericii".[4]

Sau dacă acestea s'ar părea că sunt prea noui, avem dincolo de ele pilda Mântuitorului, care n'a venit să suprime Legea veche ci s'o plinească. Creştinismul, din cele mai vechi timpuri „s'a pus pe punctul de vedere că această sfântă carte a V. Testament nici nu aparţine iudaismului ci ar fi fost destinată pentru Biserica creştină. Iudeii, aşa spune epistola lui Barnaba, ar fi pierdut-o aşa zicând încă atunci când Moisi a sfărmat Tablele Legii la muntele Sinai".[5]

Vechiul Testament trebue primit fără rezerve. Faptul că el a fost de atâteaori combătut de antisemiţi în trecut, nu-i un argument în favoarea glasurilor răsleţe ce se ridică astăzi contra lui. Împărtăşirea unor anumite părţi din el celor nevârstnici şi neîntăriţi în numele nu ştiu cărui prin-

[1] Manual de Ermeneutică biblică; Bucureşti, [2] 1922.
[2] Ermeneutica biblică; Arad, 1933.
[3] La luptă dreaptă, p. 30.
[4] Cf. Dobschütz — Die Bibel im Leben der Völker; Witten, 1934; p. 9.
[5] Idem, p. 6—7.

cipiu pedagogic, nu trebue să meargă până la a se cere suprimarea lor din corpul V. T. Ele trebuesc înconjurate cu tact, acolo unde împrejurările o cer, dacă te convingi în prealabil că o tâlcuire sârguincioasă n'ar duce la rezultat din pricină că cititorilor sau ascultătorilor le lipseşte cultura necesară ca s'o înţeleagă. Altfel calci pe urmele lui Ulfilas Gotul, care a eliminat din traducerea gotică a Sf. Scripturi Cărţile Regilor, ca să nu aţâţe şi mai mult simţul răsboinic exagerat de desvoltat al păstoriţilor săi. Ceeace ar constitui o vină întru nimic mai puţin condamnabilă decât a celor porniţi contra întregului V. Testament.

Sf. Scriptură trebue cinstită, trebue iubită. Am spus că ea trebue să fie şi *trăită*. La acest loc, un studiu într'aripat al învăţatului teolog protestant Adolf Deissmann,[1] îmi împrumută o întâmplare extrem de elocventă.

Era în timpul răsboiului trecut. Un spiritual istoric de artă, german, a scris de pe câmpul de luptă nişte scrisori despre arta antică. In acestea, se află şi o comparaţie între Sofocle şi Eschil: „Sofocle stă *înaintea* figurilor sale; Eschil este stăpânit *de* figurile sale". La acestea, Deissmann adaugă: este aceeaşi deosebire ca în contrastul nostru dintre θεολόγος şi θεοφόρος (teolog şi teofor, cuvântător de Dumnezeu şi purtător de Dumnezeu); deoparte reflexiune rece, de alta posedare deplină; deoparte dorinţa de-a cuprinde, de-a'nţelege subiectul, de alta „a fi cuprins" de el; acolo conducta de apă, aici izvorul.

Nădăjduesc c'am fost înţeles. A domina Scriptura şi a fi dominat de ea nu-i unul şi acelaş lucru. Dacă una din aceste condiţii lipseşte, nu eşti tare în Scriptură.

Sf. Scriptură trebue dominată de preot ca să-şi poată apăra credinţa şi să fie în stare să înveţe şi pe alţii. Altfel povăţuitor orb se va chema. Şi Scriptura mai trebue trăită.

A fi tare'n Scriptură e o diaconie grea dar necesară şi mai presus de toate — folositoare.

[1] Tragende und stählende Kräfte des Neuen Testaments, in: Festgabe für Julius Kaftan; Tübingen, Mohr, 1920; p. 51.

ANTISEMITISM ŞI VECHIUL TESTAMENT

De Pr. Dr. N. NEAGA
Profesor la Academia teologică „Andreiană“

In lupta pentru cucerirea şi combaterea spiritului iudaic se înglobează mai ales în vremea din urmă şi Vechiul Testament. Antisemiţii luptându-se cu evreii, cred că nu trebue să ne oprim la evrei, ci să luptăm şi împotriva Vechiului Testament, pentru a ne salva tradiţia. In desorientarea lor, oameni de bunăcredinţă, comit eroarea pe care a comis-o *Marcion* în veacul al doilea şi secta bogomilă în evul mediu, sacrificând fără scrupul o parte din tezaurul nostru spiritual. Nesocotesc tradiţia bisericească, Noul sau mai ales Vechiul Testament, nu din nepăsare religioasă, ci din ură împotriva a tot ce este jidovesc. Ci că Vechiul Testament e lucru jidovesc, el conţine imoralităţi şi contrazice învăţăturii creştine. Pavel e complect jidovit, învăţătura lui despre păcat şi graţie, despre robia omului, devine insuportabilă. Cartea lui Matei geme de citate din V. Test., nici o îndoială nu poate fi în privinţa Apocalipsei şi a epistolei lui Iacob, problema lui Marcu şi Luca e identică cu cazul Matei, dar Ioan cu a sa mântuire care vine dela Iudei... şi aşa mai departe. Slăbiciunea antisemiţilor au prins-o comuniştii. Comunismul tinde la distrugerea tuturor aşezămintelor sfinte, dar drept tactică pedagogică el atacă mai cu predilecţie Vechiul Testament, ca unul care este mai susceptibil şi pentru creştini. Dacă unii ca aceia voesc să se desfacă de legăturile ce le au cu Sfânta Scriptură, spre osânda lor o fac, dar mă doare inima de greşala pe care o fac făpturile născute de Dumnezeu prin sfânta taină a botezului creştin. In afară de osânda că aplică antisemitismul economic şi politic pe teren religios, ei se mai fac vinovaţi de următoarele incompatibilităţi: *a)* confundă pe Israilul biblic cu jidovul de după Hristos, *b)* nu fac nici o deosebire între ceeace e strict dumnezeesc şi ceeace este produs al socotinţelor pur omeneşti. O scurtă incursiune în geneza antisemitismului ne poate dovedi că

însuşi Vechiul Testament este antisemit, Noul Testament este antisemit, iar prin antisemitismul lor Sfinţii Părinţi înlătură odată pentru totdeauna confuziunea care s'ar putea produce între legile dumnezeeşti ale Vechiului Testament cari sunt inmutabile şi între corpul unui popor zidit din vremelnicie, şi care se manifestă destul de imperfect în mijlocul lumii.

Dacă Vechiul Testament şi-ar pierde autoritatea de cuvânt al lui Dumnezeu, atunci fără îndoială că şi Noul ar înceta de a mai fi carte sfântă pentru creştini. Vechea vorbă: *Novum Testamentum in vetere latet, vetus in Novo patet*, se potriveşte de minune tocmai în această legătură de idei. Ceeace e sfânt pentru Hristos, nu poate fi profan pentru noi. Mântuitorul se declară pe sine Dumnezeul care odinioară a grăit prin prooroci.

Oare a fost cineva mai mare antisemit decât Isus Hristos, şi cu toate acestea pentru El Vechiul Testament rămâne Scriptură sfântă. Faţă de socotinţa riguroasă a celor 600 farisei, cari erau totdeauna gata a interpreta pe dos bunele Sale intenţii, Mântuitorul trebuia să precizeze punctul de vedere creştin: „Să nu socotiţi că am venit să stric legea". In aceeaş legătură de idei Hristos citează Psalmul 82, 6 iar pentru a se şti că în sensul acesta tema rămâne decisiv rezolvată, întregeşte spusele Sale cu vorbele: „Scriptura nu poate fi desfiinţată". Se'nţelege că El se gândeşte la Vechiul Testament, căci Noul încă nu era alcătuit. *Pavel*, acest rabin convertit, se referă la Vechiul Testament pentru a justifica mersul istoric al creştinismului. Cunoscător al întregului complex, în apreciere Pavel avea conştiinţa clară a gravităţii problemei, deaceea se pronunţă cu iscusinţa omului creator de concepţii: „toată Scriptura e de Dumnezeu insuflată..., legea e sfântă...".

Aceasta fiind concepţia dreaptă despre Vechiul Testament, se'nţelege că nici Sfinţii Părinţi nu puteau avea alta. Citez doar pe sfântul *Ioan Gură de aur*, această personalitate vrednică de respectul tuturor timpurilor. Pentru a se arăta cât de lămurit se iniţiază în Vechiul Testament modul şi numele Evangheliei, sfântul citează din Psalmi şi Isaia şi zice: „când Dumnezeu voeşte a pregăti oarecari lucruri

mari, acestea le grăieşte mult timp înainte, exercitând auzul pentru primirea lor când se vor împlini".

Biserica ortodoxă păstrează în toată puritatea învăţătura dreaptă cu privire la Vechiul Testament. Aceasta este fixată în Mărturisirea de credinţă, unde ca răspuns la întrebările LIV, LXXII, XLVII citim: „Sfintele Scripturi sunt de două feluri: unele ale legii vechi şi altele ale legii noui. Cele dintâi au prezis că Hristos are să vină şi în ce chip are să mântuiască neamul omenesc... Duhul Sfânt este făcătorul Sfintei Scripturi, atât a celei vechi cât şi a celei noui, de aceea, precum Scriptura Vechiului Testament, aşa şi a celui Nou este învăţătură a Duhului Sfânt... Poruncile legii vechi, privitoare la ceremonii şi jertfe, şi cari închipuiau lucrările lui Hristos, au încetat. Şi dupăcum umbra trece când vine adevărul, tot aşa şi acelea au trecut. Creştinii nu datoresc să împlinească fără numai *poruncile, cari privesc păzirea dragostei către Dumnezeu şi aproapele.* Şi creştinii nu numai datoresc a le păzi acestea şi încă cu mai multă amănunţime şi desăvârşire, decât le păzeau Israiliţii, fiindcă noi ne-am făcut părtaşi de mai multe binefaceri..."

Cu alte cuvinte, Sfânta Scriptură a Vechiului Testament este unul din izvoarele curate ale doctrinei noastre de credinţă. Gândul dumnezeesc, comunicat omenirii dinaintea lui Hristos se află depozitat în Vechiul Testament, care în acest înţeles constitue preistoria mântuirii neamului omenesc prin Hristos. Sunt părţi faţă de cari trebue să ai o anumită rezervă, (sărbători, jertfe, etc.) dar iarăşi e absurd a se crede că ancorând corabia neamului omenese spre limanul mântuirii, Vechiul Testament şi-a trăit traiul. Avem destule motive de dogmă şi morală cari obligă a preţui Vechiul Testament, dar despre acestea mai mult cu altă ocazie.

SFÂNTA SCRIPTURĂ IN MÂNA PREOTULUI

de Pr. ILARION V. FELEA

După doctrina de credinţă a Bisericii ortodoxe, Biblia este inspirată de Dumnezeu şi cuprinde partea scrisă a revelaţiei divine. Căci ne spune sf. ap. Pavel: „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea care duce la dreptate, astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit, pregătit pentru orice lucru bun" (II Timotei 3, 16—17). In două versuri nemuritoare, slăvitul apostol arată rostul şi folosul cel nepreţuit şi multiplu al sfintei Scripturi. In Biblie aflăm învăţătura infailibilă a vieţii fericite, mustrarea traiului în nelegiuire, îndreptarea spre harurile sfintelor Taine şi înţelepciunea ce vine dela Dumnezeu. In luminile ei găsim secretul omului perfect, „pregătit pentru orice lucru bun".

Biblia este averea Bisericii. In ogoarele ei lucrează de veacuri apostolii creştinătăţii şi din roadele ei se satură toţi flămânzii de hrană duhovnicească. Cuvintele ei sunt pânea cea de toate zilele pentru toţi bunii creştini, dar mai ales sunt pânea cea vie şi dulce ca mierea pentru ceata preoţilor Bisericii lui Hristos Mântuitorul nostru.

In mâna preotului, Sfânta Scriptură reprezintă o îndoită binecuvântare. E întâi de toate baza activităţii lui profetice. Biserica are de împlinit pe pământ o întreită misiune: guvernamentală, sacramentală şi didactică. Misiunea didactică este o misiune de evanghelizare. In cadrele ei, preotul are o foarte însemnată şi grea sarcină de învăţător. In biserică predicator, în şcoală catihet. Oriunde păşeşte preotul întru îndeplinirea chemării sale sfinte, nu poate face nimic fără Biblie. Cum fără patrafir nu poate face el nici o slujbă, la fel nu poate desfăşura fără Sfânta Scriptură nici o lucrare misionară. Căci Biblia este temelia întregii noastre misiuni catihetice şi predicatoriale.

Pentru orice preot, predica este un lucru greu şi uşor. Greu, când vrem să fim oarecum originali şi uşor, când

ne luăm după Biblie. Căci ea ne împrospătează şi îmbogăţeşte mai uşor zestrea cunoştinţelor necesare predicei.

Un preot cetitor zilnic al Bibliei, nu va fi niciodată chinuit de gândul că nu va avea ce predica ascultătorilor săi. Deschide Biblia şi află. la o pericopă de câteva versuri sau chiar un capitol, îl meditează şi esenţa predicii este gata. Pe calea aceasta preotul scapă de greutatea aflării subiectelor de predică şi de scăderea de-a se repeta. De aci mai vin apoi şi alte câştiguri: predica va avea un caracter documentar, textul cetit în faţa ascultătorilor impresionează mai adânc şi trezeşte în credincioşi dorinţa de ispitire şi cetire a Scripturilor.

In mâna preotului, Biblia este arma de luptă misionară şi de propagandă creştină, e cartea de ştiinţă teologică şi înţelepciune sacră. In Biblie este scris întreg programul lucrării pastorale a preotului. Nu găsim doctrină ortodoxă care să nu fie clar mărturisită şi suficient argumentată în Biblie. Este adevărat că în ortodoxie sfânta Tradiţiune, ca izvor nescris al revelaţiei dumnezeeşti, are valoare egală cu Sfânta Scriptură şi noi condiţionăm pe una de alta în chip absolut. Numărul mare al sectelor şi ereziilor propagate cu Biblia în mână, a schismelor şi eresiarhiilor ce au desbinat biserica în numele lui Hristos care s'a rugat ca „toţi să fie una“ — dela începutul creştinismului până astăzi, ne arată cât de fals este principiul după care „numai Biblia“ este chemată să conducă.... Dar Tradiţiunea se cunoaşte cu greu; şi mai cu greu se pot folosi mărturiile ei. De aceea în prezent e necesar mai întâi să cunoaştem cât mai temeinic şi să folosim mărturiile Bibliei în lupta credinţei drepte cu ereziile şi erorile de tot felul. Dacă lucrăm cu amândouă, cu atât mai bine.

Iată, foarte pe scurt, ce rol profetic important are astăzi Biblia în mâna preotului.

In rândul al doilea, Sfânta Scriptură este baza personalităţii duhovniceşti a preotului. Un bun duhovnic este un bun cetitor şi cunoscător al Bibliei. Prin preot va înţelege lumea valoarea deplină a Bibliei şi după îndemnurile şi pilda lui, creştinii îşi vor conforma viaţa după rânduelile ei sfinte.

Chipul clasic al preotului iubitor şi cetitor de Biblie este sfântul apostol Timotei, celce de mic copil cunoştea sfin-

tele Scripturi (II Tim. 3, 15). Pe urmele lui sunt demni de cunoscut şi imitat toţi exegeţii şi marii predicatori ai creştinătăţii.

Biblia este codul adevărului şi al sfinţeniei. Au arătat alţii şi vor mai arăta, câte personalităţi mari — regi, bărbaţi de stat, scriitori, misionari, teologi, filosofi şi simpli credincioşi, şi-au clădit viaţa lor pe stânca învăţăturilor simple şi sublime ale Bibliei, precum şi mărturisirile lor preţioase despre valoarea ei unică între toate cărţile duhovniceşti ale pământului. Vom cita aci spovedania unui singur scriitor, profan, ce a gustat din bunătatea fagurelui pe care biserica lui Isus îl îmbie tuturor credincioşilor ei. Iat-o: „Săptămâni şi luni, cât am stat în pat şi în cameră, am trăit cu Evanghelia. Incet, încet, fiecare verset din Evanghelie a ajuns să fie viu pentru mine. In toate versetele am văzut strălucind adevărul ca o stea, şi l-am simţit palpitând în mine ca o inimă. Cum n'aş crede de aici înainte în minuni, după aceea pe care a săvârşit-o cartea asta cu mine? Ochiul meu era orb la lumina credinţei, iar acum o vede în toată măreţia ei. Sufletul îmi era surd la cuvântul lui Dumnezeu, iar azi îl aude în toată dulceaţa lui convingătoare. Eram paralizat de indiferenţă, iar azi sufletul mi se ridică spre cer, ia avântul dragostei. Spiritele necurate de care eram stăpânit au fost alungate pentru totdeauna".

Preotul ia din Biblie putere şi-şi sporeşte harul. Paginile ei îl mângăe în răstrişte, îl fortifică în ispite şi-i luminează toate cărările vieţii. Aici e fântâna evlaviei şi a entuziasmului neistovit; aici e taina duhovniciei...

Astfel, în mâna preotului, Sfânta Scriptură este un izvor de îndoită binecuvântare. Insă cu o condiţie: să fie cetită zilnic şi meditată cu toată râvna.

In felul acesta îşi va arăta în mâinile noastre sfânta Scriptură puterea, cum şi-a arătat-o în mânile ucenicului Timotei şi a fericitului Augustin, după ce glasul ceresc i-a grăit: Tolle et lege...

Ia şi ceteşte, frate. Ia Biblia şi ceteşte-o zilnic şi cu râvnă. Căci Sfânta Scriptură este cartea care se bucură de cea mai mare autoritate, convinge mai uşor şi dă mai multă lumină vieţii omeneşti.

ATITUDINI

BISERICA ORTODOXĂ VEGHEAZĂ

Marile izbânzi se celebrează, marile bucurii se trăiesc adânc iar actele de curaj şi demnitate se scriu ca să slujască de pildă urmaşilor. Nu ştiu la care din aceste categorii trebue distribuit actul norocos prin care Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române a rezolvat problema frământată în ultimele săptămâni, pe toate feţele, de toată suflarea românească — chemată şi nechemată — şi cunoscută îndeobşte sub titlul: preoţii şi politica. *Nouă ni se pare că toate trei o revendică. A fost o izbândă a lui Hristos în ţara românească, o bucurie rezervată tuturor iubitorilor rânduielilor Lui şi ale neamului, un act de curaj şi de demnitate săvârşit de soborul Ierarhilor noştri în numele Bisericii Lui, în scopul sfinţirii numelui Său de tot norodul românesc. De astă toamnă, dela pastorala contra comunismului, n'am mai trăit clipe de-un atât de curat entuziasm creştinesc ca cel cu care ne-a dăruit actul pomenit.*

Biserica n'are obiceiul să se'ndese la cuvânt. Biserica poate vorbi când vrea şi cu toate acestea constatăm că ea nu vorbeşte decât când trebue. Incolo, veghează. In cazul acesta a fost solicitată să se rostească. Şi a făcut-o. Cu o siguranţă, cu o hotărâre, cu o prestanţă care — o recunoaşte opinia publică — i-a înmulţit prestigiul. Nu intrăm în amănunte. Comunicatul Sf. Sinod — în termenii de înaltă distincţie, de vibrant patriotism şi de-o superioară înţelegere a misiunii Bisericii lui Hristos în cari a fost îmbrăcat — renunţă bucuros la comentarul nostru. El e o clasică mărturisire de credinţă a atitudinii pe care înţelege s'o ia Biserica noastră faţă de realităţile politice şi sociale dela noi. Celor cari au cerut cu strigare mare ca preotul să-şi limiteze toată activitatea numai la altar, soborul Ierarhilor noştri le opune un categoric „nu!" Dragostea Bisericii pentru neamul românesc „cu care s'a împletit intim şi indisolubil într'un trecut atât de îndelungat, nu poate fi omorâtă de ceice nu iubesc prezenţa ei la tot pasul". Ea n'are numai funcţia de a se ruga ci şi pe aceea de a povăţui pe oameni cum să-şi zidească viaţa „în toate domeniile ei" pentru a cuceri fericirea netrecătoare, adică viaţa de veci. Atâta vreme cât partidele politice nu vin în contrazicere cu programul ei etic, Biserica nu se va amesteca în luptele lor, nu va afurisi pe unul ca să proslăvească pe altul. Biserica vestejeşte brutalitatea de orice fel, lupta de clasă o osândeşte iar individualismul hrăpăreţ nu-l rabdă. „Personalitatea care slujeşte, nu individul care se îmbogăţeşte este idealul creştin". Aşadar totul pentru neam, *însă* nimic fără Dumnezeu.

Sunt convingeri ce-ţi proptesc cugetul pe culmile adevărului. Nici o iotă din ele nu trebue să se piardă. De aceea le ocrotim în întregime în sălaşul revistei noastre. Ele sunt o pagină de istorie ca şi care nu se scriu multe.

Un suflet mare circulă astăzi prin Biserica noastră. Să fim demni de el!

PE MARGINEA DESFIINŢĂRII FRANCMASONERIEI

Evenimentele s'au precipitat cu o repeziciune uimitoare. In ziua de 25 Februarie a. c., o delegaţie de foşti masoni, în frunte cu şeful lor dl I. Pangal, s'a prezentat I. P. Sf. Patriarh Miron — care avea ca învitaţi la această solemnitate pe I. P. Sf. Lor mitropolitul Alexandru Nicolescu al Blajului şi Alex. Cisar, arhiepiscopul rom. cat. de Bucureşti — aducându-i la cunoştinţă că o zi mai înainte, „masoneria naţională română de rit scoţian antic şi acceptat", a hotărât să se disolve. Evenimentul a fost comunicat îndată M. Sale Regelui Carol II şi ţării.

Am remarcat faptul că o parte a presei creştine române — toemai aceea care a luptat cu mai multă tenacitate contra lucrului subteran al masoneriei — a întâmpinat cu rezerve autodizolvarea lojei din Str. Câmpineanu 45. Asta pentrucă dl Pangal, în declaraţia cititã la Patriarhie, a protestat contra acuzaţiilor ce s'au adus masoneriei naţionale, afirmând că membrii ei au fost totdeauna însufleţiţi de un crez adânc monarhic, desăvârşit naţional şi profund religios. Totuşi, pentru a nu mai sluji de sminteală conştiinţelor răsvrătite împotriva ei — sunt multe cât o ţară! — a hotărât să se dizolve.

În ce ne priveşte, socotim că nu trebue să ne grăbim a pune'n cumpănă buna credinţă manifestată de foştii membri ai lojei naţionale în faţa I. P. Sf. Patriarh şi a ţării întregi. Din simplul motiv că o asemenea atitudine numai creştinească n'ar fi, atâta timp cât cei ce-au desfiinţat de bună voie masoneria naţională, nu vor proba contrarul, de-acum înainte, prin conduita lor. De altfel dl Pangal, pentru a reteza aceste îndoieli, a repetat, câteva săptămâni mai târziu, într'o scrisoare deschisă trimisă ziarului „Universul" (16 Martie a. c.), că disolvarea masoneriei naţionale române este totală, definitivă şi irevocabilă.

Lichidarea lojei naţionale, are o semnificaţie care ni se pare că n'a fost subliniată îndeajuns. Ea s'a produs în urma strivitoarei reacţiuni a tuturor celorce simt româneşte şi creştineşte în această ţară. Faptul că masoneria naţională s'a încovoiat sub povara oprobiului public — când ştim cu câtă tenacitate a rezistat atacurilor din trecut — e cea mai elocventă dovadă că glasul conştiinţelor româneşti ultragiate cari cer insistent să li se dee socoteală de păcatele trecutului, începe să fie ascultat. Şi asta nu-i puţin lucru.

Dar opera de curăţire, odată pornită, trebuia să se facă până la capăt.

Incă la solemnitatea amintită dela Patriarhie, I. P. Sf. Patriarh Miron s'a făcut interpretul dorinţei întregei ţări când a cerut să fie rase de pe obrazul României toate cuiburile masone cari au mai rămas — adică cele populate de evrei. Lucru pe care guvernul ţării l-a şi făcut, sigilând peste o sută de spelunci răspândite în toate părţile României.

Punctul optim al acestei acţiuni de purificare, îl constitue de sigur hotărârea de-o epocală importanţă prin care Sf. Sinod al Bisericii României a pronunţat oficial osânda francmasoneriei. Sf. Sinod ştia de mult, pe baze de studii îndelungate şi de-o seriozitate neîndoelnică, că cine lucrează în taină, pune la cale lucruri slabe. Pe seama sa alcătuise doar, nu de mult, învăţatul profesor al Facultăţii de teologie din Cernăuţi şi preotul neprihănit care-i dl Dr. Vasile Gheorghiu, un studiu documentat asupra masoneriei, studiu de-o dreaptă cruzime în soluţiile ce le propunea. Iar acum, tot pe seama Sf. Sinod, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului — care studiază problema masoneriei din 1934 — a compus raportul pe care supremul for al Bisericii noastre şi l-a însuşit în şedinţa din 11 Martie a. c. şi care reprezintă punctul de vedere oficial şi definitiv al ortodoxiei româneşti faţă de asociaţiile oculte masone. (Textul lui, la „cronică"). Cu acestea, un capitol agitat din istoria frământărilor noastre de după răsboiu în căutarea echilibrului necesar marilor înfăptuiri de viitor, a fost încheiat.

CREDINŢA COPIILOR NOŞTRI SE SURPĂ

O profesoară de şcoală secundară din cele cari înţeleg să împărtăşească elevelor lor pe lângă cunoştinţe şi o educaţie morală religioasă cât mai serioasă — dra Zoe Verbiceanu — a făcut o anchetă, la ora de dirigenţie, asupra vieţii religioase a elevelor clasei a cincia a liceului Carmen Sylva din Bucureşti. In acest scop, le-a pus următoarele întrebări, la cari aveau să răspundă în scris: 1. Cari sunt rugăciunile mele de peste zi? 2. Care e atmosfera de credinţă din familia mea?

Rezultatul anchetei l-a publicat în „Universul" din 12 Martie a. c. El e dezastruos. „Se surpă credinţa în sufletul şcolarului român", conchide dra Verbiceanu. Şi iată de ce.

Dsa are în clasa anchetată 40 eleve, din cari 15 — adică 37,5°/₀ — sunt de confesiunea mozaică.

Din răspunsurile evreicelor, dra Verbiceanu a constatat că ele primesc în familie o educaţie religioasă adâncă şi serioasă. „Nimic nu le clinteşte din tăria credinţei lor". In schimb, româncele ortodoxe au făcut spovedanii înspăimântătoare prin sinceritatea lor. La prima întrebare: pentru multe din ele rugăciunea e o peroraţie mecanică, o deprindere sau o povară. Multora le e ruşine să se'nchine în biserică. Rugăciunea lor — deprinsă în şcoală, mai rar „dela mama" — se reduce la un „Tatăl nostru"

în şcoală şi seara „când nu uită“ sau „nu le e prea somn“. Cine poartă vina? Răspunsurile la'ntrebarea a doua ne vor lămuri. Intr'o familie, credincioşia mamei îl înfurie pe tata. In alta, eleva-i batjocorită de fraţii ei „bisericoasa casei“ pentrucă cercetează biserica. In altă familie, şcolăriţa se răsboeşte cu un unchiu care crede'n ajutorul diavolului. In alta, mama crede numai în natură iar tatăl salută congresul ateilor ce se'ntruneşte la Moscova. In sfârşit, alta, fiică de preot, mărturiseşte că un pierde-vară de unchiu al ei aşteaptă să vină comunismul: primul pe care-l va împuşca va fi tocmai fratele lui, preotul şi tatăl fetei.

Dra Verbiceanu nu mai crede în familia tembelă care dezertează dela datoria ei de educatoare. Crede însă în şcoala care şi-ar revizui metoda de lucru, dând şcolarilor cunoştinţe tâlcuite în sensul lor moral. D-sa face propuneri concrete: 1. ministerul şi directorii şcolilor să fie cu luare aminte la desemnarea profesorilor de religie şi a diriginţilor; 2. slujba profesorilor de educaţie morală să fie controlată riguros; să înceteze întrebuinţarea scandaloasă a orelor de dirigenţie cari pentru mulţi dascăli sunt „ore de'nvârteală“.

Concluziile drei Verbiceanu cad năpraznice ca o acuză în spinarea educatorilor de astăzi, familie şi şcoală deopotrivă. Vor înţelege ei barem acum că o generaţie fără credinţă pregăteşte prăbuşirea neamului? Nu învaţă nimic din răspunsurile celor 15 evreice? Nu ne alarmăm degeaba. O familie fără Hristos înseamnă un lot de suflete aruncat în braţele pierzaniei, o cărămidă găunoasă în edificiul neamului. O şcoală fără Hristos, o seră de descreeraţi în stare să-şi mute reciproc fălcile în lupta pentru existenţă — şi numai atât. Dar să lăsăm să'ncheie dra Verbiceanu: „Dacă nu vom lua măsuri severe, se va nărui credinţa, temelia neamului şi se va prăbuşi întregul edificiu. Printre ruine cresc toate bălăriile şi se ascund tâlharii şi ucigaşii, iar aici e vorba de tâlharii şi de ucigaşii sufletului românesc. Pază dar!... şi veghe necontenită! Candelă mereu aprinsă la icoana din casa neamului românesc, dacă vrem să ne trăiască neamul“.

Am vrea să vedem şi aici preoţii cu râvna'n frunte, să învie ei ce-au ucis alţii, să direagă ei ce-au dărâmat antichriştii şi irozii veacului acestuia.

Dr. I. H. RUSHBROOKE ŞI REGIMUL BAPTISMULUI ÎN ROMÂNIA

Dr. Rushbrooke e secretarul general al Alianţei baptiste mondiale. In această calitate, a cercetat de curând şi ţara noastră — mai bine zis pe baptiştii dela noi. Autorităţile româneşti l-au primit bine — o recunoaşte el însuş — şi i-au făcut înlesnirile cu cari nu sunt cinstiţi decât oaspeţii iluştri. De-aceştia, noi avem cam mulţi. Orice străin care se socoteşte pe sine a fi cineva, în România se

chiamă „oaspe ilustru" şi e tratat în consecinţă. Mulţi dintre ei, odată plecaţi dela noi, ne păcălesc. Aşa şi pastorul Rushbrooke. Intors acasă, în Anglia, ne-a hulit în câteva din cele mai mari ziare — în frunte cu „The Times". Musafirul nostru a constatat că baptiştii din România sunt prigoniţi (?) şi încă — cu concursul oficial al guvernului. Drept aceea Dr. Rushbrooke ameninţă că dacă nu ne cuminţim, va provoca un protest al întregei lumi civilizate împotriva noastră. Aşa grăit-a Dr. Rushbrooke. Şi englezii îl cred pentrucă-i englez ca şi ei, pentrucă Dr. Rushbrooke spune „ce-a văzut" şi maicuseamă din pricină că englezii — cu excepţia unui Seton Watson, a ducesei d'Athol şi poate a lordului Cranborne, subsecretarul de stat dela externe — sunt ignoranţi în ce priveşte România. Aşadar ameninţările pastorului Rushbrooke sunt grave. Cu atât mai grave cu cât constatările făcute în România sunt lipsite de temeiu. Pentrucă baptismul, din graţia nu ştiu căror guvernanţi de-ai noştri, se bucură — alături de adventiştii de ziua a şaptea — „de toate drepturile şi libertăţile pe cari constituţia le acordă asociaţiunilor în genere" (cf. decizia ministerului cultelor nr. 24536 din 29 Mai 1928 art. 2).

Provocat de calomniile pastorului Rushbrooke, un brav avocat român, dl George Şeinescu, actualmente la Londra, a trimis ziarului „The Times" o scrisoare în care declară fără menajamente că noi n'avem nevoie de misionari nepoftiţi cari să ne sfâşie dela sânul Bisericii ortodoxe. Crezul ortodox şi românismul îşi ajung unul altuia. Baptismul a abuzat de protecţia legilor româneşti, prefăcându-se în o unealtă politică a celor cari nu iubesc aşezământul actual al României.

Foarte frumos! Nu?

Autorităţile noastre ar face bine să fie mai atente. Căci ne-a învăţat trecutul cu ce sentimente — împrumutate pe drum — ne calcă hotarele atâţia din musafirii noştri.

GRIGORIE T. MARCU

MIŞCAREA LITERARĂ

SFÂNTA SCRIPTURĂ, tradusă în vremea domniei Majestăţii Sale *Carol II* Regele tuturor Românilor, din îndemnul şi cu purtarea de grijă a I. P. Sf. *Dr. Miron Cristea*, Patriarhul României, cu aprobarea Sfântului Sinod; Patriarhia Română, Institutul Biblic, Bucureşti, 1936.

Mulţumită îngrijirii părinteşti a Înalt Prea Sfinţitului Patriarh, astăzi avem Sfânta Scriptură în traduçere nouă. Nu e uşoară tălmăcirea şi tipărirea Bibliei, dar nici nu aşa grea, mai ales dupăce „s'a învins pedeca cea mare a celor cari au altoit întâiadată cuvântul Sfintei Scripturi în pom românesc", cum zicea cu bună dreptate marele arhiereu Şaguna. Ne trebuia Scriptura cea nouă. Retipărirea simplă a textului existent n'ar fi mulţumit. Traducerile de până acum n'au redat întotdeauna exact textul original.

TESTAMENTUL VECHIU

Textul românesc al Vechiului Testament e câteodată confuz. Sunt ziceri ce nu se pot pricepe, întâlnim cuvinte nepotrivite, mai ales în proverbele lui Solomon, în Psaltirea proorocului şi împăratului David şi în Cântarea Cântărilor. (Ex.: Cânt. Cânt.: 2, 16: „Frăţiorul meu mie şi eu lui, celce paşte între crini...;" 6, 1 „Frăţiorul meu... să pască în grădini;" 1, 11 „Până este împăratul în culcuşul său, nardul meu dat-a mirosul său..." „buric", „culcuşul împăratului", „fălcile tale", „ţâţe", „ţâţele"...). Uşor nu e nici decât a reda cu o exactitate mulţumitoare, într'un idiom modern, întreaga subtilitate a textului original. Sunt o mulţime de nuanţe fine, cu traducerea cărora trebue să rămâi la o distanţă considerabilă de textul original. Dar cazurile păgubitoare vor trebui să fie cât mai puţine, pentru a nu întări părerea că textul Sfintei Scripturi este confuz. Dar avem oare motive suficiente, cari ne dau dreptul a preţui mai mult Scriptura anului 1936 decât altele? Unii au criticat Biblia cea nouă, numai haina însă, veşmântul în care a apărut, căci materialul propriu zis, ideile, doctrina credinţei şi a moralei nu pot fi supuse corecturii omeneşti. Biblia e cartea Duhului Sfânt, ea nu poate fi greşită, căci Dumnezeu e autorul ei. În ce priveşte partea cea dinafară a Bibliei, ea evident vădeşte un progres. Cazul favorabil l-aş putea exemplifica cu psalmul 16, care în ediţia Sfântului Sinod din 1914 corespunde cu psalmul 15. Acest psalm cuprinde rugăciunea unui cucernic către Dumnezeu. Traducerea din 1914 exprimă sentimentele de regulă prin forma trecutului. Biblia din 1936 adaptează mai bine imnele la fiecare individ, folosind în majoritatea cazurilor prezentul şi viitorul. Şi e mult mai potrivit când

se zice: „în tine *pun* nădejdea mea... fericirea mea numai în tine *este*...", decât: „pre tine *am nădăjduit*" etc. Până ce vom avea ocazia să revenim la amănuntele întregei Biblii, menționăm doar ce bine s'a făcut, că vorbele cari te făceau uneori să roșești, au fost substituite cu sinonime, fără a se retușa prin aceasta partea din lăuntru a Scripturii.

Biblia are valoare critică. În traducerea Vechiului Testament s'a plecat dela textul grecesc al Septuagintei și s'a confruntat cu originalul ebraic. S'a recurs la cele mai de seamă texte pe cari erudiția contimporană le pune la dispoziție, întocmai cum în alegerea traducătorilor s'a pus ochii pe ceeace România a avut mai bun.

În întâiul loc cristologic al Sfintei Scripturi, (Fac. 3, 15), pronumele = *hu* = l'ași fi redat cu românescul = *acela*. Septuaginta are αὐτός; abia în Vulgata este *ipsa*. Din punct de vedere gramatical nu avem dificultate și nici din punct de vedere dogmatic. E un loc mesianic al cărui caracter îl evidențiază mai desăvârșit felul indicat de mine. Adevărat că prin „*aceea*" adică prin sămânța femeii se zdrobește capul răului (șarpelui), dar realizatorul final este *bărbatul* Isus Hristos.

Pentru a se face dovadă cât de limpede se poate reda ideia fundamentală a Sfintei Scripturi prin consultarea și a textului original, mă refer la porunca din Eșire 20, 8 unde se scoate la iveală necesitatea și însemnătatea zilei de odihnă, ca zi închinată preocupărilor de ordin spiritual, ziua lui Dumnezeu și a sufletului. Întorcând textul de pe greacă și ebraică, I. P. S. Nicodem, Vasile Radu și Gala Galaction au tradus: „adu-ți aminte de ziua odihnei", în loc de „adu-ți aminte de ziua Sâmbetei". Prin aceasta au înlăturat odată pentru totdeauna echivocul ce se producea oridecâteori venea în discuție Sabatul și Dumineca. Traducerea cu „ziua odihnei" este corectă din toate punctele de vedere. In textul original ebraic (Eșire 20, 8) cetim: „*Zakor et iom hașabbat*"... „Zakor" derivă dela „Zakar" a-și aduce aminte; „et" este nota acuzativului; „iom" însamnă zi, iar „hașabbat" se compune din articolul „ha" plus substantivul „șabbat". Substantivul șabbat derivă dela radicalul: șabath = a se odihni, a înceta. Deci, „iom hașabbat", însamnă ziua odihnei, ziua repaosului.

Pentru această traducere (ziua odihnei în loc de ziua Sâmbetei), avem pe lângă motive dogmatice și argumente istorice. Porunca din Eșire 20, 8 se bazează pe Facere 2, 2—3: „Și a sfârșit Dumnezeu în ziua a șasea lucrarea Sa pe care a făcut-o; iar în ziua a șaptea *s'a odihnit* de toate lucrurile sale, pe care le-a făcut. Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea, și-a sfințit-o, pentrucă într'ânsa *s'a odihnit*"...

De aici rezultă că, inițial, s'a instituit o *zi de odihnă*, nu o zi de Sâmbătă. Ziua de odihnă e ziua a șaptea. Care este ziua a șaptea, se stabilește pozitiv abia prin Noul Testament și Tradiția cea sfântă.

Greşit a tradus această frază LXX „μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων" şi tot aşa vulgata: „Memento ut diem sabbati sanctifices". Se vede deci, că bazat pe aceste texte, greşala s'a strecurat şi în Biblia Sfântului Sinod din 1914 şi în altele. Iată deci cât este de necesar a merge la izvor cu traducerea Scripturii, unde învăţătura este limpede şi curată, aşa cum a eşit din gura purtătorilor de revelaţie, iată cât este de necesară cunoaşterea pentru teologii noştri a limbii biblice, fie aceea chiar limba ebraică.

Pentru unele capitole trebuia păstrat textul istoric. Mă gândesc la psalmul 50 (Miluieşte-mă Dumnezeule) a cărui rostire a devenit un fel de memento zilnic pe seama credinciosului. Că a fost alungată Rugăciunea lui Manase dela locul destul de bine justificat pe care-l deţinea până acum, regret. Această rugăciune, plină de înălţare sufletească eu o consideram totdeauna ca o preafrumoasă încheere a revelaţiei vechi, şi ca pe-o fericită punte de trecere între cele două Testamente.

TESTAMENTUL NOU

In 1927, când apăruse ediţia de probă a traducerii Păr. Grigorie Pişculescu (Gala Galaction), avea rost să faci observaţiunile ce le credeai de cuviinţă. De ele, cum ni se spunea în „Cuvântul I. P. S. Patriarh" avea să se ţină seamă la stabilirea textului pe care Sf. Sinod şi-l va însuşi oficial.

Revista Teologică (XVII, 1927, p. 395—397), şi-a spus cuvântul îndată după apariţia acelei ediţii. Lucru care ne-ar dispensa să mai revenim, mai cu seamă că astăzi, întrucât ne aflăm în faţa faptului împlinit, observaţiunile noastre n'ar mai avea cine ştie ce rost. Constatăm totuşi că de propunerile formulate aici nu s'a ţinut cont decât în locul dela Mat. 21, 32 unde a fost adoptat, ca şi'n versetul premergător, eufemismul „desfrânatele".

Ar fi fost de dorit ca pentru pluralul δαιμόνια din Mat. 10, 8 etc. să se revină la traducerea tradiţională „draci" şi nu „demoni" (Aşa şi Dr. V. Gheorghiu — Comentar la Mat.). Socotesc că îndeosebi expresia dela Iacob 2, 19; „şi dracii cred", a pierdut din efect prin înlocuirea ei cu „şi demonii cred". Textul original n'ar fi pierdut nimic prin aceasta, mai ales că ediţia Sf. Sinod nu pare a fi tradus pe (τὰ) δαιμόνια cu „demonii" pentru a evita identificarea lui cu δράκων. Acesta e tradus dearândul cu „balaur" echivalentul românesc consacrat (vezi Apoc. 12, 3 şi urm.). Poporul nostru e învăţat să spună „drac" şi nu „demon", „balaur" şi nu „şarpele (cel mare)" sau altfel.

In sfârşit, o chestiune de critică a textului.

Aşa numita „Comma Ioanneum" (I Ioan 5, 7 b—8 a), pentru atâtea motive (vezi Gheorghiu — Introd. N. T. 1929, p. 695 urm.), trebue socotită neautentică şi în consecinţă eliminată din text, pentrucă-l încurcă. Iar dacă soluţia aceasta radicală ar părea inacceptabilă, ar fi de dorit, la o nouă tipărire a Sf. Scripturi, să se revină la punc-

tuaţia din ediţia de probă din 1927, aşezându-se „Comma" în paranteză.

Incheiem cu o dorinţă — asta însă fierbinte —: să se tipărească fără întârziere o ediţie „de buzunar" a N. T., care să mai fie şi ieftenă. Altfel cu greu vom isbuti să înlocuim ispititoarele traduceri ale Societăţii biblice britanice, atât de răspândite în poporul nostru.

Prof. Dr. NICOLAE NEAGA şi Prof. GRIGORIE T. MARCU

Universitatea Regele Ferdinand I, Cluj: DACOROMÂNIA, Buletinul „Muzeului Limbei Române", condus de *Sextil Puşcariu*, prof. la Universitatea din Cluj, membru al Academiei Române. An. VIII, 1934—35; pag. 530.

Dl prof. Sextil Puşcariu s'a dovedit a fi în domeniul filologiei române, un vrednic urmaş al gigantului cu renume european B. P. Haşdeu. D-sale i-a revenit marea cinste dar şi greaua sarcină de-a continua măreaţa operă a mai sus amintitului, sarcină de care se achită în mod strălucit.

În prefaţa acestui impunător buletin, dl S. Puşcariu înşiră greutăţile cu care a trebuit să lupte precum şi numele acelora cari s'au nevoit a-i da o mână de ajutor.

Subliniem îndeosebi documentatul studiu al d-lui Ion Breazu intitulat: Literatura „Tribunei" (1884—1895), care se rosteşte despre literatura ardeleană din epoca dinainte de apariţia „Tribunei" cu certele dintre cele două tabere: a latiniştilor, în frunte cu Timotei Cipariu şi Gh. Bariţ şi a fonetiştilor, în frunte cu T. Maiorescu şi întreaga pleiadă de scriitori dela Junimea din Iaşi.

Partea decisivă în înfrângerea curentului latinist etimologic l-au avut trei factori: Telegraful Român dela Sibiu, călăuzit pe drumul cel drept de largile vederi ale Mitropolitului Andrei Şaguna şi de râvna vrednicilor săi colaboratori: N. Cristea, E. Brote, D. Comşa, Sim. Popescu, D. P. Barcianu şi Ion Bechnitz despre care I. Slavici zice că „în ceeace priveşte cultura era mai presus de toţi intelectualii români cu care a avut parte să lucreze împreună", Albina Carpaţilor şi societatea stud. dela Viena „România Jună".

PETRU BRUDEA

CRONICĂ

LUCRĂRILE UNEI SESIUNI MEMORABILE A SF. SINOD. Printr'o scrisoare trimisă I. P. Sf. Patriarh *Miron* — datată 2 Martie a. c. — ministrul cultelor, dl V. Iamandi, solicita ajutorul Căpeteniei Bisericii noastre în scopul asigurării ordinei în stat, rugându-l să sancţioneze cu toată severitatea pe acei membri ai clerului, cari dedându-se la acte reprobabile — ca sfinţirile de steaguri ale diverselor grupări politice, luările de jurăminte, iniţierile, încurajările acţiunilor extremiste etc. — se pun în conflict cu interesele superioare ale statului şi ştirbesc prestigiul instituţiei sfinte pe care o slujesc.

Simţind nevoia unei urgente soluţionări a acestei probleme, I. P. Sf. Patriarh a convocat Sf. Sinod în sesiune extraordinară pe ziua de Luni 8 Martie a. c. După remarcabila cuvântare de deschidere rostită de I. P. Sf. Patriarh, a vorbit ministrul cultelor în sensul scrisorii amintite şi I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, care a declarat că a fost totdeauna de principiul ca preotul să rămână acelaş credincios slujitor al Bisericii şi al neamului, care nu poate să-şi întrebuinţeze harul în astfel de servicii decât cele ale credinţei şi ale dragostei de ţară.

Problema participării preoţilor în politică a fost dată în studiu comisiunii juridic-canonice prezidată de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Miercuri 10 Martie a. c., pe baza raportului acestei comisiuni, Sf. Sinod a pronunţat hotărârea prin care interzice preoţimii, cu toată asprimea, săvârşirea actelor imputate în scrisoarea ministrului cultelor. Hotărârea a fost comunicată dlui Iamandi printr'o scrisoare însoţită de acest istoric *document:*

„NIHIL SINE DEO"

„In timpul din urmă s'au ridicat voci cari cer ca preotul să-şi limiteze toată activitatea la altar; să iasă cu totul din mijlocul vieţii, sau să nu aibă nici o atitudine determinată de caracterul său de slujitor al lui Hristos şi al Bisericii.

Această dorinţă Biserica şi preoţimea ei nu o poate împlini. Dacă în trecut, când a fost aproape singurul factor ocrotitor şi îndrumător, a ştiut să scoată la liman bun neamul românesc, nu înţelegem de ce se manifestă astăzi atâta neîncredere în acţiunea ei în mijlocul vieţii româneşti. Dragostea ei pentru neamul nostru cu care s'a împletit intim şi indisolubil într'un trecut atât de îndelungat, nu poate fi astăzi omorâtă de ceice nu iubesc prezenţa ei la tot pasul.

Afară de aceasta însăşi învăţătura ortodoxă, creştinismul nealterat şi nedeviat, impune Bisericii grija de viaţa totalitară a neamului în mijlocul căruia a fost trimisă de Dumnezeu.

Biserica nu are numai funcţia de a se ruga, ci şi de a învăţa pe oameni cum să-şi îndrumeze viaţa în toate domeniile ei pentru a înainta spre ţinta cea singură fericită: viaţa de veci.

Biserica are o concepţie despre existenţă şi — determinat de aceasta — un program etic de viaţă omenească. Ea nu va interveni în lupta dintre partidele politice pentru a declara pe unul mai bun ca pe celălalt, atunci când ele nu se depărtează decât în metode şi nu vin în contrazicere cu programul etic al Bisericii. Dar are dreptul să-şi intensifice acţiunea pentru adâncirea concepţiei creştine şi a moralei creştine în straturile poporului român, inclusiv partidele politice şi să ia chiar atitudine combativă faţă de acele acţiuni cari sub masca politică propagă concepţii de viaţă şi programe etice opuse creştinismului.

Din concepţia creştină despre existenţă şi din morala creştină credem că putem deduce pentru împrejurările dela noi şi de acum următorul program, de care am vrea să ţină seamă întreaga obşte românească, toate partidele politice şi pe linia căruia Biserica va milita în mijlocul neamului:

1. Toată viaţa individuală, socială, culturală, şcolară, economică din statul nostru trebue adusă şi ţinută într'o legătură strânsă cu Dumnezeu, prin Fiul Său Mântuitorul nostru Isus Hristos. Să facem să dispară spiritul secularist, indiferentist sau chiar ostil faţă de Dumnezeu. Să sădim în oameni convingerea că nimic serios nu se poate face pentru înălţarea neamului fără Dumnezeu. „Nihil sine Deo" e deviza coroanei române.

2. Statul nostru este un Stat român, alcătuit cu jertfe fără seamăn de naţiunea română, pentru păstrarea, întărirea şi înobilarea ei, pentru desvoltarea însuşirilor fizice şi sufleteşti, ca să se poată ridica la un nivel cât mai înalt prestigiul ei politic şi spiritual. Toate legile, acţiunile, ideile statului şi din cuprinsul lui au să fie subordonate binelui durabil al naţiunii, sau cel puţin să n'o păgubească. Nu plăcerile sau ambiţiile de moment, ale celor lacomi, sau ale masei aţâţate în chip demagogic, vor fi determinante în activitatea statului, ci binele peste veacuri al neamului.

3. Toată viaţa neamului trebue ajutată prin exemplu de sus şi prin îndrumarea serioasă, ca să curgă după norma virtuţilor creştine. Rugăciunea, munca, cinstea, sobrietatea, spiritul de jertfă în folosul obştei sunt forţele care susţin sănătatea unui neam şi măresc necontenit puterea. Tocmai virtuţile cari pregătesc pe om pentru viaţa viitoare, sunt şi acele cari întăresc societăţile omeneşti. Dar virtuţile acestea, ca să fie venerate, trebuesc luminate nu numai din laturea folosului lor vremelnic, ci mai ales din cea a folosului lor pentru viaţa vecinică.

4. In conformitate cu cele de mai înainte Biserica se opune acelei concepţii care face pe om să aspire numai după fericiri şi paradisuri materiale, ştiind că orice fanatism şi orice pasiune purtată de interese materiale face pe om o fiinţă coborâtă dela desti-

naţia ei. Numai lupta pentru cele spirituale înobilează pe om şi-l duce spre progres.

5. Având grije de toţi fiii neamului, Biserica reprobă individualismul hrăpăreţ, precum şi orice acte de volnicie, teroare şi brutalitate, dar şi lupta de clasă, cerând legi şi o viaţă românească inspirată de duhul frăţiei şi al solidarităţii naţionale. Individul să-şi folosească libertatea şi puterile sale fizice şi spirituale nu în direcţii centrifugale în folosul unui bine egoist, ci în direcţia slujbei în folosul neamului. Personalitatea care slujeşte nu individul care se îmbogăţeşte, este idealul creştin. Clasele se întregesc şi deci să înveţe a se iubi şi a se ajuta ca mădularele din trup.

6. Cetăţenii de alte limbi şi legi — dupăce cei deveniţi ilegal vor fi revizuiţi — se vor bucura de tratament legal şi vor fi sprijiniţi în silinţele lor spre progres, dar supraveghiaţi, ca să nu păgubească prin nimic naţiunea română. Respectând drepturile tuturor cetăţenilor vom da existenţei noastre politice toată formaţia şi consistenţa naţională.

7. Pentru a săvârşi această lucrare în folosul naţiunii şi al consolidării statului român, avem neapărată nevoe de linişte, de bunăînţelegere şi frăţietate între toţi fiii neamului şi ai Ţării, legaţi între olaltă prin respectul legilor, prin devotament către Suveran şi către forma monarhică a Statului.

In grija părintească ce o purtăm pentru mântuirea sufletelor şi pentru binele neamului şi al Ţării, acesta este gândul şi îndemnul pe care-l trimitem cu dragostea noastră ca păstori sufleteşti iubitului cler şi popor ai sfintei noastre Biserici dreptmăritoare române".

Joi 11 Martie a. c., I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, a prezentat Sf. Sinod referatul asupra atitudinii Bisericii noastre faţă de francmasonerie, care a hotărât următoarele:

„Biserica osândeşte francmasoneria ca doctrină, ca organizaţie şi ca metodă de lucru ocultă, şi în special pentru următoarele motive:

1. Francmasoneria învaţă pe adepţii ei să renunţe la orice credinţă şi adevăr revelat de Dumnezeu, îndemnându-i să admită numai ceeace descopere cu raţiunea lor. Ea propagă astfel necredinţa şi lupta împotriva creştinismului ale cărui învăţături sunt revelate de Dumnezeu. Vânând pe cât mai mulţi intelectuali să şi-i facă membri şi obicinuindu-i pe aceştia să renunţe la credinţa creştină, francmasoneria îi rupe dela biserică, şi având în vedere influenţa însemnată ce o au intelectualii asupra poporului, e de aşteptat ca necredinţa să se întindă asupra unor cercuri tot mai largi. In faţa propagandei anticreştine a acestei organizaţii, Biserica trebue să răspundă cu o contrapropagandă.

2. Francmasoneria propagă o concepţie despre lume panteistnaturalistă, reprobând ideia unui Dumnezeu personal deosebit de lume şi ideia omului ca persoană, deosebită, destinat nemuririi.

3. Din raţionalismul şi naturalismul său, francmasoneria deduce în mod consecvent, o morală pur laică, un învăţământ laic, reprobând orice principiu moral „heteronom" şi orice educaţie ce rezultă din credinţa religioasă şi din destinaţia omului la o viaţă spirituală eternă. Materialismul şi oportunismul cel mai cras, în toate acţiunile omului, este concluzia necesară din premisele francmasoneriei.

4. In lojile francmasone se adună la un loc evreii şi creştinii şi francmasoneria susţine că numai ceice se adună în lojile ei cunosc adevărul şi se înalţă deasupra celorlalţi oameni. Aceasta însemnează că creştinismul nu dă niciun avantagiu in ce priveşte cunoaşterea adevărului şi dobândirea mântuirii membrilor săi. Biserica nu poate privi impasibilă cum tocmai duşmanii de moarte ai lui Hristos să fie consideraţi într'o situaţie superioară creştinilor, din punct de vedere al cunoaşterii adevărurilor celor mai înalte şi al mântuirii.

5. Francmasoneria practică un cult asemănător celor al misterelor precreştine. Chiar dacă unii adepţi ai ei nu dau nici o însemnătate acestui cult se vor găsi multe spirite mai naive asupra cărora acest cult să exercite o oarecare forţă quasi religioasă. In orice caz prin acest cult francmasoneria vrea să se substitue oricărei alte religii, deci şi creştinismului.

În afară de motivele acestea de ordin religios Biserica mai are în considerare şi motive de ordin social când întreprinde acţiunea sa contra francmasoneriei.

6. Francmasoneria este un ferment de continuă şi subversivă subminare a ordinei sociale prin aceea că îşi face din funcţionarii statului, din ofiţeri, unelte subordonate altei autorităţi pământeşti decât aceleia care reprezintă ordinea stabilită vizibil. Ii face unelte în mâna unor factori neştiuţi încă nici de ei, având să lupte pentru idei şi scopuri politice ce nu le cunosc. E o luptă nesinceră, pe la spate, niciodată nu există o siguranţă în viaţa Statului şi în ordinea stabilită. E o luptă ce ia în sprijinul ei minciuna şi întunerecul. Împotriva jurământului creştinesc pe care acei funcţionari l-au prestat Statului, ei dau un jurământ păgânesc.

7. Francmasoneria luptă împotriva legii naturale, voite de Dumnezeu, conform căreia, omenirea e compusă din naţiuni. Biserica ortodoxă care a cultivat totdeauna specificul spiritual al naţiunilor şi le-a ajutat să-şi dobândească libertatea şi să-şi menţină fiinţa primejduită de asupritori, nu admite această luptă pentru exterminarea varietăţii spirituale din sânul omenirii.

Iar ca măsurile cele mai eficace pe care biserica înţelege să le ia împotriva acestui duşman al lui Dumnezeu, al ordinei social-morale şi al naţiunii, sunt următoarele:

1. O acţiune persistentă publicistică şi orală de demascare a scopurilor şi a activităţii nefaste a acestei organizaţii.

2. Îndemnarea intelectualilor români, care se dovedesc a face parte din loji, să le părăsească. In caz contrar „Frăţia Ortodoxă

Română" extinsă pe toată ţara va fi îndemnată să izoleze pe ceice preferă să rămână în loji.

Biserica le va refuza la moarte slujba înmormântării, în caz că până atunci nu se căesc.

Deasemenea le va refuza prezenţa ca membri în corporaţiile bisericeşti.

3. Preoţimea va învăţa poporul ce scopuri urmăreşte acela care e francmason şi-l va sfătui să se ferească şi să nu dea votul candidaţilor ce aparţin lojilor.

4. Sf. Sinod şi toate corporaţiile bisericeşti şi asociaţiile religioase stărue pe lângă Guvernul român şi Corpurile Legiuitoare să aducă o lege pentru desfiinţarea acestei organizaţii oculte. In caz că Guvernul nu o va face, Sfântul Sinod se va îngriji să fie adusă o astfel de lege din iniţiativă parlamentară".

Tot atunci, Sf. Sinod a fixat delegaţia care va reprezenta Ortodoxia românească la conferinţele ecumenice din vara aceasta.

In ce priveşte răsvrătirea fostului preot Iosif Trifa, Sf. Sinod a hotărât să menţină caterisirea pronunţată, avertizându-l că dacă nu încetează tipărirea foii „Isus Biruitorul" şi nu reintră sincer în legătură cu Biserica, va fi excomunicat.

PENSIONAREA PREOŢIMII DIN MITROPOLIA ARDEALULUI. Am mai spus şi altundeva, că în vremea din urmă ne-au fost rânduite bucuriile câtorva zile mari. Intr'adevăr, acea „magna charta" prin care Sf. Sinod a fixat atitudinea Bisericii noastre faţă de politică şi apoi documentata păşire contra francmasoneriei, au avut darul să îmbunătăţească mult condiţiile de viaţă sufletească — creştină şi românească — din această ţară. Dar iată că deodată cu ele, s'a săvârşit un act de mare dreptate faţă de preoţimea şi funcţionarii bisericeşti din Mitropolia Ardealului, cari au fost trecuţi, cu data de 1 Aprilie 1937, la Casa generală de pensiuni a Statului.

Chestiunea a fost pregătită prin tratative cu factorii în drept şi pe urmă a fost ridicată în şedinţa din 13 Martie a. c. a Senatului, când I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* a adresat o comunicare miniştrilor de culte şi finanţe, cerând să fie votată legea pentru trecerea preoţimii ardelene — ortodoxă şi unită — la Casa generală de pensiuni. Dl Mircea Cancicov, ministrul finanţelor, profund impresionat de cuvântarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, în aplauzele întregului Senat, a declarat că recunoaşte nedreptatea ce s'a făcut slujitorilor bisericii din Ardeal cari „au închinat şi au jertfit tot sufletul lor şi uneori truditul lor corp pentru aspiraţiunile unui neam întreg" şi a promis că le va da satisfacţie. Promisiunea a fost onorată cavalereşte. Trei zile mai târziu, *legea* prin care slujitorii bisericilor ortodoxă şi unită din Ardeal — inclusiv ceice s'au pensionat după 1 Oct. 1925 — trec la Casa generală de pensiuni a Statului, a fost votată.

Amănunte asupra dispoziţiilor legii acesteia, dau organele eparhiale.

Cu prilejul comunicării I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, la Senat, s'au petrecut scene emoţionante. Tot aşa când s'a votat legea pomenită. Dacă nu le putem istorisi cum am dori, de vină-i spaţiul acesta ingrat.

Importanţa acestei reparaţiuni, nu mai e nevoe s'o subliniem. Preoţimea noastră, care a dorit-o atâta, o va şti preţui precum se cuvine. Şi nu va uita desigur să fie recunoscătoare celor cari i-au uşurat punerea în drepturile ei. Intre aceştia, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae — care nu vrea să-şi socotească niciodată ostenelile şi alergăturile — nu-i cel din urmă.

PROCESUL CONTRA ORDINULUI CĂLUGĂRILOR PREMONSTRATENSI DIN ROMÂNIA. Ordinul călugărilor premonstratensi din Oradea, a reuşit, în era ungurească, să se intabuleze în chip fraudulos pe un complex de clădiri din strada Episcopul Roman Ciorogariu, cari erau proprietatea statului maghiar şi cari, după unire, trebuiau să treacă automat în stăpânirea statului nostru. Drept aceea, ministerul educaţiei naţionale, prin dl prof. univ. Dr. O. Ghibu, a cerut Cărţii funduare din Oradea să rectifice intabularea, trecând imobilele în chestiune pe numele statului român. Ordinul premonstratens din Oradea, căruia i s'a aliat ordinul premonstratens din Iasovia (Cehoslovacia) şi episcopia romano-catolică, a făcut recurs. Recursul a venit spre judecare înaintea tribunalului din Oradea, care în ziua de 20 Febr. a. c. l-a respins ca nefondat, spre deplina satisfacţie a intelectualităţii româneşti orădane şi a tuturor celor cari au urmărit îndeaproape desbaterile procesului.

In cursul procesului, avocaţii statului român şi îndeosebi dl prof. univ. Dr. O. Ghibu — sufletul acestei curagioase acţiuni de înstăpânire a statului nostru asupra bunurilor acumulate pe căi lăturalnice de atâtea rămăşiţe ale politicii maghiare din trecut cari, la adăpostul sutanei călugăreşti, execută ordinele celor de peste Tisa — au făcut destăinuiri interesante privitor la activitatea subversivă a călugărilor premonstratensi. Cititorii noştri vor lua cunoştinţă de ele într'un număr viitor, când ne vom ocupa pe'ndelete cu interesantul studiu „Ordinul canonic premonstratens din România" pe care l-a tipărit de curând dl Ghibu. Deocamdată notăm aici un cuvânt de dreaptă recunoştinţă pentru profesorul şi academicianul Dr. O. Ghibu, care nu plineşte acum pentru întâia dată o asemenea faptă de dreptate şi demnitate naţională. Asta, cu atât mai vârtos cu cât cei turburaţi în exerciţiul afacerilor lor oneroase de cercetările Dsale — în frunte cu veninosul „telefon" al „Unirii" blăjene — nu-i menajează deloc insultele lor.

GR. T. M.

NOTE ŞI INFORMAŢII

HOTĂRAREA Sf. Sinod în chestiunea francmasoneriei, a fost comentată cu entuziasm în presa creştină dela noi. Numai dl Mihail Sadoveanu, angajatul ziarelor iudeo-masone „Adevărul" şi „Dimineaţa" a fost de altă părere.

Revista „Sfarmă-Piatră" (18 Martie a. c.), prin rostul directorului ei, dl Al. Gregorian, numeşte hotărârea sf. Sinod „epocală". Apoi:

„Recunoaştem astăzi ruşinaţi şi fericiţi că n'am avut dreptate judecând rău biserica ortodoxă şi conducerea ei.

Cunoaştem, raportul sinodal a fost întocmit de mintea strălucită a unui singur prelat, Nicolae, Mitropolitul Ardealului, dar meritul este al întregei noastre biserici şi al tuturor conducătorilor ei.

Putem spune acum cu mândrie că hotărârea Sinodului ortodox bate enciclicele papale. Nici Clement, nici Leon nu se pot ridica la înălţimea de gândire, la tăria de argumentare şi la splendorile stilului Mitropolitului Nicolae. Cei doi papi se mărginesc numai la câteva vagi consideraţiuni asupra acţiunii destructive a masonilor... şi la anatemizare. Hotărârea Sinodului nostru în schimb atacă însăşi esenţa francmasoneriei".

Dl Prof. univ. Nichifor Crainic, într'un vast şi adânc foileton din „Universul" (20 Martie a. c.) — intitulat „Condamnarea francmasoneriei" — spune, printre alte:

„Felul cum e redactat şi motivat acest comunicat oficial constitue o capodoperă de claritate, de concisiune şi de ţinută fermă".

◦

CU PRILEJUL discuţiei dela Senat a legii pentru organizarea ministerului cultelor şi artelor, I. P. Sf. Patriarh Miron s'a ridicat cu toată autoritatea sa de înainte stătător al Bisericii noastre contra unor dispoziţii din această lege, cari vatămă principiul autonomiei bisericeşti şi contravin respectului ce-l datorăm Ierarhiei Bisericii.

Se spune anume in această lege, printre alte, că „hirotoniile de preoţi şi diaconi, făcute fără a exista posturi bugetare vacante, vor fi considerate ca abuzuri de putere şi vor fi sancţionate conform legii".

I. P. Sf. Patriarh Miron, a arătat cu date că Biserica ortodoxă, în comparaţie cu cultele minoritare, are un număr extrem de mic de preoţi bugetaţi (la un preot ortodox vin 1700 suflete; la unul unit, 1189; la unul unitarian, 630 ş. a. m. d.). Sunt parohii nebugetate — a spus I. P. Sf. Sa — cari numără 20.000 suflete. E uşor să ne închipuim cu câtă uşurinţă vor sufla în

asemenea parohii vânturile rele ale sectarismului şi comunismului. „Dacă d-ta, domnule ministru — a spus I. P. Sf. Sa — nu vei avea putinţa să dai preoţi dela stat la o parohie sau la o grupare, aceasta nu mă va putea împiedeca pe mine, orice pedepse vei da şi oricâte sancţiuni veţi lua. ...Dela Hristos încoace nu s'a condiţionat existenţa unui preot de nici o plată; iar dela Sf. Scriptură aceasta este temelia noastră: celce slujeşte la altar, dela altar să se plătească. Şi Biserica română a avut zile de glorie şi atunci chiar când n'a avut nici o plată. Dela Hristos, preoţii noştri n'au avut nici o plată până la Take Ionescu".

Atitudinea răspicată şi demnă a Căpeteniei Bisericii noastre, a fost elogiată — pe drept — într'un frumos editorial al „Telegrafului Român" (7 Martie a. c.), reprodus şi de „Universul".

PROIECTUL de lege prin care se promitea înzestrarea mănăstirilor ortodoxe cu 17.000 ha pădure şi 1000 ha alte terenuri, a devenit lege.

AU FOST înfiinţate prin lege 600 parohii noui. Ministrul Cultelor, dl V. Iamandi, promitea la Cameră să mai înfiinţeze încă cel puţin o sută.

CÂNTĂREŢII bisericeşti din Ardeal cari posedă diploma unei şcoli de cântăreţi susţinută de Biserică — în urma stăruinţelor I. P. Sf. Mitropolit Nicolae — au fost luaţi în bugetul ministerului cultelor.

TRIBUNALUL de Ilfov, în urma avizului defavorabil al Ministerului cultelor, a respins decurând cererea unei „asociaţii de cultură şi muzică *Ştiinţa creştină*", care-i solicitase recunoaşterea personalităţii juridice. Şi bine a făcut. Căci sub această firmă inocentă, se ascund aderenţii uneia din cele mai ciudate secte contimporane „Christian Science", întemeiată de englezoaica Mary B. Eddy, la 1866. Conducătorii ei pretind că sunt în stare să vindece orice boale, prin puterea lui Dumnezeu care ar lucra în ei. Aceşti „taumaturgi" moderni sunt primejdioşi atât din punct de vedere religios cât şi ştiinţific. Ei nesocotesc ştiinţa medicală. Vindecările lor — spune răposatul episcop Grig. Comşa — sunt aproape în toate cazurile insuccese tragice cari puteau fi înconjurate dacă se cerea ajutorul medicului.

SECTA mântuiţilor, proprietatea fostului preot Teodor Popescu dela biserica Cuibu cu Barză din Bucureşti, pe care Sf. Sinod al Bisericii noastre l-a caterisit prin sentinţa Nr. 152 din 2 Aprilie 1924, s'a decis să-şi schimbe firma cu una mai frumoasă, mai atrăgătoare: biserica „Dumnezeului viu". A cerut şi ea recunoaşterea personalităţii juridice. Şi a fost refuzată.

SOCIETATEA biblică britanică a tradus până acum Biblia întreagă sau părţi din ea, în 705 limbi.

In anul 1936, a desfăcut 11.686.131 exemplare din Sf.

Scriptură, faţă de 10.970.609 exemplare în 1935 şi 10.933.203 în 1934.

Sunt cifre strivitoare...

-o-

ÎN VARA aceasta se vor întruni două conferinţe creştine mondiale. Prima, iniţiată de mişcarea pentru creştinismul practic „Life and Work", se va întruni la Oxford — între 12—16 Iulie — şi va discuta relaţiile dintre Biserică, naţiune şi stat. A doua, pusă la cale de mişcarea „Faith and Order", va continua discuţiile doctrinale începute de conferinţa dela Lausanne în 1927. Biserica ortodoxă română va trimite următoarea delegaţie, hotărâtă de Sf. Sinod: P. S. Irineu Mihălcescu, I. P. C. Arhim. Iuliu Scriban, Pr. Cicerone Iordăchescu, prof. V. G. Ispir, Şerban Ionescu şi Vintilă Popescu.

-o-

ÎN NUMĂRUL trecut am făcut o promisiune iubiţilor noştri cititori pe care abia în fascicolul viitor o vom putea îndeplini. Acele zile mari pe cari am avut norocul să le trăim în luna trecută, ne-au obligat să renunţăm la o bună parte din materialul ce intenţionam să-l tipărim în acest număr, ca să facem loc evenimentelor îmbucurătoare de cari am vorbit.